

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet regeringens budgetproposition för 2011 med förslag till anslag på utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. I ärendet behandlas även 13 motionsyrkanden som har väckts under den allmänna motionstiden hösten 2010.

Utgiftsområde 13 omfattar områdena Integration, Diskriminering och Jämställdhet. Medelsanvisningen inom utgiftsområdet hänför sig främst till anslag för insatser i samband med flyktingmottagande. Ramen för utgiftsområde 13 uppgår till ca 6 miljarder kronor.

I fråga om området Integration ställer sig utskottet positivt till regeringens tydliga inriktning på att nyanlända invandrare snabbt ska få jobb och lära sig svenska.

På diskrimineringsområdet framhåller utskottet vikten av att fortsätta arbetet med att förebygga diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

När det gäller jämställdhet anser utskottet att fortsatta reformer är nödvändiga för att utveckla och förstärka jämställdheten inom alla samhällsområden.

Vid sidan om budgetpropositionen och motionerna behandlas även regeringens skrivelse 2009/10:233 *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* och en motion som väckts med anledning av skrivelsen. Utskottet uttalar sitt stöd för regeringens satsningar inom området och föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.

Därutöver behandlas även regeringens skrivelse 2009/10:234 *Redovisning av den särskilda jämställdhetssatsningen*. Utskottet föreslår att skrivelsen, som inte har lett till några motioner, läggs till handlingarna.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna följer bl.a. upp sina parti- och kommittémotioner med totalt 3 reservationer och 2 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Integration, diskriminering och jämställdhet	7
Integration	7
Integrationsåtgärder	8
Kommunersättningar	12
Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	15
Etableringslotsar	19
Hemutrustningslån	22
Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	23
Övriga frågor om integration	25
Skrivelsen Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration	25
Diskriminering	34
Diskrimineringsombudsmannen	34
Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	38
Jämställdhet	41
Insatser för jämställdhet	41
Övriga frågor om jämställdhet	44
Skrivelsen Redovisning av den särskilda jämställdhetssatsningen	44
Sammanställning av anslagen på utgiftsområde 13 för 2011	47
Reservationer	48
1. Regeringens skrivelse om integration, punkt 1 (S, V)	48
2. Företagande för utlandsfödda, punkt 3 (S)	50
3. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011, punkt 7 (SD)	50
Särskilda yttranden	52
1. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011, punkt 7 (S, MP, V)	52
2. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011, punkt 7 (SD)	55
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	58
Proposition 2010/11:1	58
Skrivelse 2009/10:233	58
Följdmotion med anledning av skrivelse 2009/10:233	58
Skrivelse 2009/10:234	59
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	59
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets förslag till riksdagsbeslut om anslag inom utgiftsområde 13	
Integration och jämställdhet (punkt 7)	61
<i>Bilaga 3</i>	
Sammanställning av förslagen till medelsanvisning på anslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	62

Tabeller

Anslag inom utgiftsområde 13	7
Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:1	
Integrationsåtgärder	8
Propositionens och motionens förslag till anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	13
Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:3	
Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	16
Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	19
Propositionens och motionens förslag till anslag 1:5	
Hemutrustningslån	22
Propositionens förslag till anslag 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	24
Propositionens och motionens förslag till anslag 2:1	
Diskrimineringsombudsmannen	35
Propositionens och motionens förslag till anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	38
Propositionens och motionens förslag till anslag 3:1 Särskilda jämförbarhetsåtgärder	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens skrivelse om integration

Riksdagen avslår motion

2010/11:A1 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 1–4 och lägger skrivelse 2009/10:233 till handlingarna.

Reservation 1 (S, V)

2. Invandrares kommunbosättningar, mentorer m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Sf379 av Marie Granlund m.fl. (S) yrkande 1,

2010/11:A245 av Roger Haddad (FP) och

2010/11:A419 av Shadiye Heydari (S) yrkandena 1 och 2.

3. Företagande för utlandsfödda

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:A309 av Désirée Pethrus Engström (KD) yrkande 1 och

2010/11:A335 av Roza Güclü Hedin och Shadiye Heydari (båda S).

Reservation 2 (S)

4. Övriga frågor om integration

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:A271 av Amir Adan (M),

2010/11:A302 av Eliza Roszkowska Öberg (M),

2010/11:A353 av Hillevi Larsson (S) och

2010/11:A388 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S).

5. Åtgärder mot diskriminering och rasism

Riksdagen avslår motion

2010/11:A265 av Carina Hägg (S).

6. Regeringens skrivelse om jämställdhet

Riksdagen lägger skrivelse 2009/10:234 till handlingarna.

7. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011

a) Bemyndigande beträffande anslag 1:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kr under perioden 2012–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 1.

b) Hemustrustningslån

Riksdagen godkänner att det under 2011 får tas upp lån i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemustrustningslån intill ett belopp av 1 200 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 2.

c) Bemyndigande beträffande anslag 1:6

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kr under perioden 2012–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 3.

d) Bemyndigande beträffande anslag 3:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 240 000 000 kr under 2012, högst 240 000 000 kr under 2013 och högst 240 000 000 kr under 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 4.

e) Anvisning av anslag under utgiftsområde 13

Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt vad som framgår av bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 5 och avslår motionerna 2010/11:A292 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) och 2010/11:A374 av Ylva Johansson m.fl. (S, MP, V).

Reservation 3 (SD)

Stockholm den 30 november 2010

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Ylva Johansson (S)¹, Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S)², Maria Stenberg (S)³, Gustav Nilsson (M), Patrik Björck (S)⁴, Hans Backman (FP), Ann-Christin Ahlberg (S)⁵, Johan Andersson (S)⁶, Hanif Bali (M), Sven-Olof Sällström (SD), Åsa Ågren Wikström (M), Abir Al-Sahlani (C), Penilla Gunther (KD), Christina Høj Larsen (V)⁷ och Esabelle Dingizian (MP)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 7.

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2010/11:1, utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik. Inom området integrationspolitik uppfördes 2009 två nya anslag, 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* och 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare*.

I ärendet behandlas också regeringens skrivelse 2009/10:233 *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* och regeringens skrivelse 2009/10:234 *Redovisning av den särskilda jämställdhetsstatsningen*.

Därutöver behandlar betänkandet följdmotioner som är anslagspåverkande för 2011 och vissa frågor om integration och diskriminering som väckts under allmänna motionstiden 2010/11. Övriga motioner från allmänna motionstiden om diskriminering och jämställdhet kommer att behandlas av utskottet i senare betänkanden.

I anslutning till beredningen har information lämnats till utskottet av

- regeringen genom arbetsmarknadsminister Hillevi Engström, integrationsminister Erik Ullenhag och statssekreterare Bettina Kashefi
- Arbetsförmedlingen genom generaldirektören Angeles Bermudez-Svanqvist
- Diskrimineringsombudsmannen genom Katri Linna
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige genom generaldirektören Åsa Lindh.

I det följande refereras motioner som har väckts under det innevarande riksmötet (2010/11) utan angivande av årtal.

Arbetsmarknadsutskottet avlämnade den 16 november 2010 ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2010/11:AU1y) över förslagen till ramar för utgiftsområdena 13 och 14. Finansutskottet justerade den 25 november 2010 sitt betänkande om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna (bet. 2010/11:FiU1). I betänkandet tillstyrkte finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 13. Riksdagsbehandlingen av finansutskottets betänkande planeras äga rum den 8 december 2010.

Utskottets överväganden

Integration, diskriminering och jämställdhet

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2010/11:1, utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Utgiftsområde 13 omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik.

Betänkandet behandlar också regeringens skrivelse 2009/10:233 *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* och regeringens skrivelse 2009/10:234 *Redovisning av den särskilda jämställdhetsstrategin*.

Utgiftsområde 13 består av nio anslag. Tabellen nedan visar inom vilka anslag det finns motioner.

Anslag inom utgiftsområde 13

Anslag	Motioner
1:1 Integrationsåtgärder	X
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	X
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	X
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	X
1:5 Hemutrustningslån	X
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	X
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	X
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	X

Integration

Integrationspolitiken omfattar frågor om allas lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Den innefattar också frågor om nyanlända invandrares etablering i samhället, ersättning till kommunerna för flyktingmottagande, främjande av integration, urbant utvecklingsarbete och svenskt medborgarskap.

I detta avsnitt av betänkandet behandlas vid sidan av propositionens förslag om anslag under Integration och anknyttande motioner, regeringens skrivelse 2009/10:233 *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* och en motion som väckts med anledning av skrivelsen.

Integrationsåtgärder

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* och två motioner med påverkan på detta anslag.

Bakgrund

I mars 2009 beslutade riksdagen om propositionen Sfi-bonus – försöksverksamhet för att stimulera nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska (prop. 2008/09:156, bet. 2008/09:AU8, rskr. 2008/09:255). Försöksverksamheten, som pågår under 2009 och 2010, innebär att nyanlända skyddsbehövande m.fl. i 13 kommuner kan få en bonus på högst 12 000 kr vid snabbt genomförd sfi.

I maj 2010 beslutade riksdagen om propositionen Nationell sfi-bonus (prop. 2009/10:188, bet. 2009/10:AU12, rskr. 2009/10:277). Därigenom antogs en ny lag om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare. Ersättningen syftar till att få fler nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska och därmed förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Reformen trädde i kraft den 1 september 2010 och gäller för personer som första gången folkbokfördes i en kommun den 1 juli 2010 eller senare.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:1 Integrationsåtgärder

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
1:1 Integrationsåtgärder	127 905	-100 000	-127 905

Propositionen

Anslag 1:1 *Integrationsåtgärder* används för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och för uppföljning och utvärdering av integrationen. Avsikten med dessa åtgärder är att underlätta och påskynda de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet.

Inom anslaget rymms också medel för stöd till organisationer bildade på etnisk grund. Syftet med stödet är att stärka organisationernas egna initiativ och verksamheter som rör kultur, språk och identitet samt delaktighet i samhället. Under 2009 har ca 19 miljoner kronor betalats ut i stöd till sammanlagt 54 organisationer.

I propositionen konstateras att arbete och utbildning, liksom kunskaper i svenska språket, är avgörande för integrationen. Regeringen betonar att reformen Nationell sfi-bonus syftar till att få fler nyanlända invandrare att snabbare lära sig svenska och därmed förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Under 2009–2010 pågår en försöksverksamhet med sfi-bonus i

13 kommuner. Erfarenheter från och utvärderingen av försöket har i den mån det varit möjligt beaktats i regeringens arbete med reformen med en nationell sfi-bonus som trädde i kraft den 1 september 2010.

Utbetalningarna av sfi-bonus inom försöksverksamheten kommer till stor del att äga rum under 2011. För försöksverksamheten är därför 19 miljoner kronor beräknade för 2011 i budgetpropositionen för 2010. I samma budgetproposition beräknades för sfi-bonus på nationell nivå ett ytterligare behov på 81 miljoner kronor för 2011, dvs. totalt 100 miljoner kronor. Anslagsbehovet för 2012 och framåt för detta ändamål beräknas även det till 100 miljoner kronor. För 2013 och 2014 finns dessa 100 miljoner för ändamålet beräknade under anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktningmottagande*. Regeringen avser att återkomma om fördelningen av dessa anslagsmedel.

Under 2010 har medel om 2 miljoner kronor för länsstyrelsernas arbete med nyanländas introduktion ingått i anslaget. Medel för länsstyrelsernas samverkansuppdrag beräknas för 2011 och framåt under länsstyrelsernas förvaltningsanslag.

I budgetpropositionen för 2010 anvisades 5 miljoner kronor per år under perioden 2010–2012 för mentorskapsprojekt. Satsningen avslutas under 2010, varför anslaget minskas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

I propositionen (*prop. punkt 5 i denna del*) föreslås att ett ramanslag på ca 128 miljoner kronor anvisas för 2011. För 2012 beräknas anslaget till ca 128 miljoner kronor.

Motionerna

Motioner med anslagpåverkan 2011

I *Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets* motion A374 i denna del föreslås en minskning med 100 miljoner kronor på anslag 1:1 *Integrationsåtgärder*. Enligt partierna är det en naturlig process att människor av olika skäl flyttar mellan länder. Samtidigt som denna process ställer krav på samhället tillförs det nya erfarenheter och kunskaper. När människor flyttar sprids kunskap, växer nätverk och uppstår nya möjligheter. Men migration kan också innebära stora utmaningar, för såväl de människor som flyttar som de länder de flyttar från eller till. Enligt partierna är språket en nyckel för att nyanlända invandrare lättare ska få jobb. Men i stället för regeringens satsning på sfi-bonus vill partierna göra en kvalitetssatsning på sfi-undervisningen, vilket redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

I *Sverigedemokraternas* motion A292 i denna del föreslås en minskning med 128 miljoner på anslag 1:1 *Integrationsåtgärder*. Sverigedemokraterna framhåller att en mer ansvarsfull invandringspolitik kräver att invandringen kraftigt begränsas. Man anser att de invandrare som väljer att flytta till Sverige ska förväntas vilja anpassa sig till det svenska samhället, och därför blir sfi-bonus och andra liknande integrationsåtgärder överflödiga. Som

ett led i Sverigedemokraternas strävan efter en starkt gemensam identitet ska organisationer som syftar till att förstärka invandrares ursprungskulturer nekas fortsatta bidrag. Enligt Sverigedemokraternas mening medför den invandringspolitik som partiet förespråkar även i övrigt väsentligt lägre kostnader för att hantera invandringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis instämma med regeringen att en lyckad och väl fungerande integration är en av vår framtids stora utmaningar. Att lyckad integration är viktig framgår av en undersökning gjord av nationalekonomen Andreas Hatzigeorgiou som har visat att 12 000 fler utlandsfödda i Sverige innebär att vår export ökar med ungefär 7 miljarder kronor och att vart femte nyetablerat företag i Sverige startas av en utlandsfödd person. Uppföljningar visar dock att det tagit lång tid för många av de nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Etableringstakten har varit särskilt långsam för många nyanlända med flyktningbakgrund. I genomsnitt har ca 15 % av männen haft arbete ett år efter att de beviljats uppehållstillstånd, 35 % efter tre år och 50 % efter fem år. För kvinnor har motsvarande siffror varit 5, 20 respektive 30 %.

Utskottet välkomnar därför den nya inriktning som integrationspolitiken får i samband med att reformen som gäller nyanländas arbetsmarknads-etablering träder i kraft den 1 december 2010. Etableringsreformen är tydligt inriktad på att de nyanlända snabbt ska få jobb och lära sig svenska. Den bygger på att nyanlända ska få professionellt stöd för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, etablera sig på arbetsmarknaden och ta del av de möjligheter, rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige. Reformen utgår från individens behov men betonar också individens eget ansvar för sin framtid.

Utskottet anser att politiken bör fokusera på jobbskapande och matchning snarare än bidrag och förmedling av åtgärder. Några av etableringsreformens viktigaste delar är också att arbetsmarknadsperspektivet ska gälla från första dagen. Nyanlända ska från dag ett mötas av insatser för arbete, och därför får Arbetsförmedlingen ta över samordningsansvaret från kommunerna när det gäller insatser som ska leda till jobb och egen försörjning. Genom etableringssamtal med Arbetsförmedlingen skräddarsys etableringsplaner med individuella insatser för att tidigt matcha bostad och arbetsmarknad. En individuell ersättning, som är generell och lika för alla oberoende av var i landet den nyanlända bor, lämnas till den som deltar i insatserna. Arbetslinjen tydliggörs också i systemet genom att det är möjligt att arbeta vid sidan av insatserna utan att ersättningen minskas. En etableringslots införs för att stödja den nyanlända under den första tiden i Sverige. Valfrihet, individuellt utformade insatser och fler aktörer utgör således viktiga delar av den nya reformen.

Utskottet vill betona att arbete och utbildning, liksom kunskaper i det svenska språket, är avgörande för integrationen. Bristande kunskaper i svenska utgör ett hinder för många nyanlända invandrare att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Även om deltagande på arbetsmarknaden i sig kan fungera som ett bra sätt att tillägna sig svenska, kan man samtidigt utgå från att bristande språkkunskaper gör det svårare att över huvud taget få ett arbete.

Utskottet framhåller att reformen Nationell sfi-bonus innebär att nyanlända invandrare i hela landet fr.o.m. den 1 september 2010 får samma stimulans att lära sig svenska snabbare. Enligt utskottets mening bör en sfi-bonus kunna motivera nyanlända invandrare att påbörja sfi så snart som möjligt, att förbättra sin närvaro i utbildningen och att göra extra ansträngningar för att snabbt nå ett godkänt betyg. Därmed förbättras också deras möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Utskottet anser att förslaget bygger på den goda principen att genom incitament stimulera människor att förbättra sin anställningsbarhet. Utskottet välkomnar också att regeringen som ett fortsatt led i att bekämpa utanförskapet för de utrikes födda bl.a. föreslår förbättringar av sfi-lärarnas kompetens. Inom ramen för det s.k. lärarlyftet har sammanlagt 51 miljoner kronor avsatts för kompetensutveckling för sfi-lärare. Syftet med fortbildningarna är att stärka lärarnas ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska kompetens (ung. undervisningskompetens) i ämnet svenska som andraspråk för att därigenom öka elevernas målpuffyllelse.

Den etableringsreform som träder i kraft den 1 december i år fokuserar på arbetslinjen. Förutom att underlätta och påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden, syftar reformen till att uppnå starkare incitament, ökad egenmakt och valfrihet för individen, klara och tydliga ansvarsförhållanden och bättre tillvaratagande av individens kompetens. Politiken får inte utgå från att alla som invandrar har behov av samma stöd. Utskottet vill därför uttala sitt stöd för regeringens politik som konsekvent fokuserar på jobbskapande och matchning. Motion A374 i denna del (S, MP, V) kan därför inte godtas.

Utskottet delar regeringens åsikt att invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Varje morgon går 600 000 människor som har fötts i ett annat land till jobbet. De betalar skatt och bär i stor utsträckning upp välfärden. Utlandsfödda personer har också en positiv effekt på utrikeshandeln. Det beror bl.a. på att det finns sociala nätverk som kan underlätta flödet av handelsrelaterad information bland personer med utländsk bakgrund och på sikt även mellan utlandsfödda och små och medelstora företag i allmänhet. Nätverken kan också fungera som vägvisare för andra små och medelstora företag som önskar etablera sig på avlägsna utlandsmarknader. Invandringen bidrar även till att motverka ett minskat arbetskraftsutbud när antalet äldre i befolkningen

ökar. Det är nödvändigt att öka arbetskraftsutbudet för att trygga välfärden och för att lindra belastningen på de offentliga finanserna till följd av den åldrande befolkningen.

Utskottet noterar att Sverigedemokraterna ägnar stora delar av sin motion åt att kritisera invandringen till Sverige och den svenska invandringspolitiken. Partiets lösning på de problem som man tycker sig se är att i princip helt stoppa invandringen och att i övrigt lägga så lite resurser som möjligt på de utlandsfödda som befinner sig i Sverige. Utskottet finner partiets avsaknad av förslag på åtgärder anmärkningsvärd.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:1 (*prop. punkt 5 i denna del*). Det innebär att Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag i motion A374 i *denna del* inte kan godtas. Med hänvisning till det som sagts ovan gäller detsamma Sverigedemokraternas motion A292 i *denna del*.

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Kommunersättningar

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 1:2 *Kommunersättning vid flyktmottagande* och en motion med påverkan på detta anslag. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Bakgrund

Genom reformen Nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering, som träder i kraft den 1 december 2010, flyttas det övergripande ansvaret för etableringsinsatser till Arbetsförmedlingen, som bl.a. kommer att besluta om etableringsersättning till individen. Kommunerna kommer även fortsättningsvis att ha viktiga uppgifter i flyktmottagandet och för nyanländas etablering, inte minst vad gäller boende, skola, undervisning i svenska och samhällsorientering. För dessa insatser får kommunerna en ersättning från staten.

Enligt den nya förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännings, som träder i kraft den 1 december 2010, lämnas en grundersättning till kommuner med en årlig överenskommelse om mottagande av nyanlända. Grundersättningen för 2011 kommer att vara på motsvarande nivå som för 2010. Från 2012 och framåt kommer grunderättningen årligen att motsvara tio prisbasbelopp. För varje mottagen person lämnas en schablonersättning som är avsedd att ersätta kostnader för mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning, särskilda intro-

duktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, sfi, samhällsorientering, tolkning och andra insatser för att underlätta etableringen i samhället. Schablonersättningen för 2011 är 80 000 kr för personer som inte fyllt 65 år och 50 000 kr för personer som fyllt 65 år. Ersättning lämnas också i schabloniserad form för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd till nyanlända som kommunerna kan behöva lämna innan statlig etableringsersättning kan betalas ut. Därutöver lämnas ersättning för kostnader för ekonomiskt bistånd till personer som på grund av styrkt sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är förhindrade att delta i etableringsinsatser på heltid och för vissa särskilda kostnader för stöd, service och hälso- och sjukvård. Särskild ersättning lämnas också för ensamkommande barn. Ersättning kan också lämnas för vissa andra särskilda kostnader samt för insatser som syftar till att skapa beredskap och mottagningskapacitet och för att utveckla regional samverkan.

Propositionens och motionens förslag till anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 510 283		-1 894 319

Propositionen

Anslag 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* används för statlig ersättning till kommuner och landsting för kostnader i samband med mottagandet av vissa nyanlända invandrare. Fram till den 1 december 2010, då reformen Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering träder i kraft, lämnas ersättning främst i form av schablonersättning till kommunerna med ett belopp per mottagen person. Beloppet fördelas över två år och börjar betalas ut månaden efter det att den nyanlände har tagits emot i en kommun. Därutöver lämnas ersättning för vissa kostnader för försörjningsstöd och vissa särskilda kostnader för äldre, varaktigt sjuka, barn och ungdomar utan vårdnadshavare och för personer med funktionshinder.

I propositionen konstateras att 18 583 personer bosatte sig i landets kommuner inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet under 2009 enligt Migrationsverkets statistik. Detta är en minskning jämfört med 2008 då 19 789 personer mottogs i landets kommuner och med 2007 då 23 650 personer mottogs. Av de mottagna 2009 var 1 880 kvotflyktingar, 4 600 kom från Migrationsverkets anläggningsboende, 4 317 från s.k. eget boende, 7 613 var anhöriga och 173 övriga. Av samtliga mottagna var 52 % kvinnor och 48 % män. Knappt hälften, 45 %, var under 18 år. Andelen kvinnor var något högre än 2008, vilket kan förklaras med en fortsatt hög andel anhöriginvandrare där kvinnor i regel är fler än män.

I propositionen beräknas kommunmottagandet av nyanlända för 2010–2014 vara ungefär lika stort som under 2008 och 2009. I förhållande till vad som angavs i budgetpropositionen för 2010 bedömer dock regeringen att ca 2 700 fler flyktingar blir mottagna i kommunerna under 2010. Dessutom ökar antalet barn som kommer till Sverige utan medföljande vårdnadshavare. Jämfört med den prognos som låg till grund för beräkningar i budgetpropositionen för 2010, beräknas ersättningarna för mottagande av ensamkommande barn under 2011 öka med 500 miljoner kronor. Detta innebär ett ökat anslagsbehov för 2011 jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2010. För 2011 föreslår regeringen att 241,5 miljoner kronor förs till anslag 1:1 *Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader* på utgiftsområdet 14. För 2012 beräknas Arbetsförmedlingens anslagsbehov för ändamålet till 450 miljoner kronor och fr.o.m. 2013 till 530 miljoner kronor per år. Det innebär att ytterligare 209 miljoner kronor förs över för 2012 och ytterligare 79,5 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 4 510 283 000 kr för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*).

Motionen

Motion med anslagspåverkan 2011

I *Sverigedemokraternas* motion A292 i denna del föreslås en minskning med 1 894 miljoner kronor på anslaget. Enligt Sverigedemokraterna kräver en mer ansvarsfull invandringspolitik att invandringen kraftigt begränsas. Eftersom invandrare ska och förväntas anpassa sig till det svenska samhället kommer kostnaderna för att hantera invandringen att bli väsentligt lägre. Kommunersättningarna vid flyktingmottagande förväntas följaktligen bli lägre.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det faktum att huvudansvaret för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet nu förs över från kommunerna till Arbetsförmedlingen genom reformen som gäller nyanlända invandrarers arbetsmarknads-etablering innebär att kommunernas kostnader för insatser för nyanlända kommer att bli lägre än i dag. Genom att en statlig etableringsersättning införs kommer kommunerna inte längre att betala ut introduktionsersättning till nyanlända som omfattas av reformen. Kommunerna kommer dock även fortsättningsvis att ha viktiga uppgifter i flyktingmottagandet och för nyanländas etablering, t.ex. för sfi och annan vuxenutbildning, bostadsförsörjning och insatser för barn och unga. Kommunerna får också ansvar för att erbjuda nyanlända samhällsorientering.

Utskottet betonar att en förbättrad etablering är nyckeln till att kunna ta vara på den resurs på den svenska arbetsmarknaden som nyanlända utgör, inte minst mot bakgrund av den demografiska utvecklingen på sikt. Detta

är ett skäl för att starkt ta avstånd från de förslag som Sverigedemokraterna framför i sin motion *A292 i denna del*. Som utskottet konstaterat ovan är partiets lösning på de problem som man tycker sig se i fråga om invandringen till Sverige och den svenska integrationspolitiken att i princip helt stoppa invandringen och i övrigt lägga så lite resurser som möjligt på de utlandsfödda som befinner sig i Sverige. Enligt utskottets mening ter det sig helt orealistiskt att invandringen direkt skulle kunna minskas till de nivåer som motionen anger. Partiets budgetförslag bygger på att en sådan kraftigt minskad invandring i stort sett omedelbart ska ge dramatiska besparingseffekter som partiet sedan vill använda för utgiftsökningar på andra områden. En konsekvensanalys av förväntade effekter saknas också. Att Sverigedemokraterna dessutom anser att kvotflyktingar och flyktingar som uppfyller Genèvekonventionen per automatik blir integrerade utan några som helst insatser tyder på uppenbara inkonsekvenser i deras integrationspolitik. Mot denna bakgrund kan utskottet konstatera att Sverigedemokraterna inte bedriver en seriös ekonomisk politik, något som utskottet också framfört i sitt yttrande till finansutskottet i fråga om ramarna för utgiftsområdena 13 och 14 (2010/11:AU1y).

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:2 (*prop. punkt 5 i denna del*). Det innebär att Sverigedemokraternas motion *A292 i denna del* inte kan godtas.

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* och två motioner med påverkan på detta anslag. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Bakgrund

Reformen för nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering träder i kraft den 1 december 2010 (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Reformen innebär att staten genom Arbetsförmedlingen tar ett tydligare ansvar för vissa nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering. Direkt efter att uppehållstillstånd har beviljats ska Arbetsförmedlingen genomföra etableringssamtal med den nyanlände. Etableringssamtalet ska resultera i att Arbetsförmedlingen tillsammans med den nyanlände upprättar en etableringsplan. En sådan plan ska upprättas inom två månader från inresan i Sverige eller första kontakten med Arbetsförmedlingen.

En nyanländ har rätt att få en etableringsplan inom ett år från den första folkbokföringen i Sverige. Etableringsplanen ska utformas med utgångspunkt i en kartläggning av den nyanländes utbildningsbakgrund, tidigare arbetslivserfarenhet och behov av utbildning och andra insatser. Nyanlända som medverkar till upprättande av en etableringsplan, eller deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan, har rätt till ersättning. Ersättningen för medverkan till upprättande av etableringsplanen är 231 kr per dag fem dagar per vecka. Ersättningen för deltagande i aktiviteter som ingår i en etableringsplan på heltid är 308 kr per dag fem dagar i veckan. I betänkande AU2 utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv behandlas lagförslag om hur etableringsersättningen ska betraktas i förhållande till rätten till arbetslöshetsersättning.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	521 536	30 000	-365 075

Propositionen

Anslag 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* är nytt på statsbudgeten fr.o.m. 2010. Anslaget används för utbetalning av ersättning enligt förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

I propositionen framhålls att förbättrad introduktion för nyanlända är ett av regeringens mest prioriterade områden i den integrationspolitiska strategin. Förändringen innebär att arbetsmarknadsperspektivet ska gälla från första dagen. Staten får ett större ansvar för att underlätta och påskynda nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Arbetsförmedlingen får ett samordnande ansvar för etableringsinsatserna för vuxna. Arbetsförmedlingen ska tillsammans med den nyanlända upprätta en individuell etableringsplan som ska innehålla undervisning i svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet. Nyanlända som medverkar till upprättande av en etableringsplan och aktivt deltar i insatser enligt planen får en individuell statlig etableringsersättning, som är densamma oavsett var i landet man bor. Etableringsersättningen är utformad för att öka förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män.

Beräkningarna i samband med budgetpropositionen för 2010 var i stor utsträckning preliminära. I denna budgetproposition bygger beräkningarna på förordningen om ersättning till vissa nyanlända invandrare och mer konkreta underlag om det antal personer som beräknas få etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning. Mot denna bakgrund

beräknas en något lägre anslagsnivå för 2011 och 2012, jämfört med budgetpropositionen för 2010. För 2013 och 2014 får det ökade antalet nyanlända som omfattas av etableringslagen full effekt, och den beräknade anslagsnivån är högre än vad som beräknats för 2012 i budgetpropositionen för 2010.

Regeringen föreslår att ett anslag på 521 536 000 kr anvisas för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*).

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2011

I *Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets* motion A374 i denna del föreslås en ökning med 30 miljoner kronor på anslaget. Enligt de tre partierna är nyanlända invandrare en grupp som ska vara prioriterad och som ska få ta del av Arbetsförmedlingens breda utbud av insatser. Man vill att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan.

I *Sverigedemokraternas* motion A292 i denna del föreslås en minskning med 365 miljoner kronor på anslaget. Enligt Sverigedemokraterna kräver en mer ansvarsfull invandringspolitik att invandringen begränsas kraftigt. Man anser att de invandrare som väljer att flytta till Sverige ska förväntas vilja bli en del av samhället, varför insatser såsom sfi-bonus och andra liknande integrationsåtgärder blir överflödiga. Enligt partiet medför den invandringspolitik som partiet förespråkar väsentligt lägre kostnader.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening har det funnits stora brister i systemen för invandrarers etablering i Sverige. Det återspeglas bl.a. i hög arbetslöshet och sociala problem i storstädernas förorter. Att förbättra integrationen av invandrare är en av politikens största utmaningar. Integration bygger på egen försörjning och etablering i det svenska samhället. Därför är regeringens arbetslinje också integrationspolitik. Fler måste ges möjlighet till jobb och utbildning i det svenska samhället. Människor som flyttat till Sverige från andra länder har en skyldighet att bidra.

Enligt utskottets mening kan man åstadkomma en snabbare etablering genom att förstärka incitamenten både för att börja arbeta och för att aktivt delta i arbetsförberedande insatser. Genom att den nyanlända tillsammans med Arbetsförmedlingen upprättar en individuell etableringsplan ökar förutsättningarna för att den nyanländes kompetens bättre tas till vara, och den nyanländes etablering i arbets- och samhällslivet underlättas och påskyndas. Genom en förbättrad individuell planering där den enskilde själv medverkar aktivt, och genom en bättre uppföljning av genomförda aktiviteter, förstärks dessutom möjligheterna till god integration.

Det är viktigt att etableringsersättningen är utformad så att den stimulerar nyanlända att såväl arbeta som delta i etableringsinsatser. I likhet med studerande med studiestöd ska nyanlända kunna arbeta vid sidan av etableringsinsatserna utan att ersättningen sätts ned. Arbetslinjen blir på så sätt tydlig i systemet. På samma sätt som för andra som står utanför arbetsmarknaden ställs krav på den nyanlände att aktivt delta i insatser som förbättrar förutsättningarna att bli självförsörjande.

Att etableringsersättningen är utformad för att öka förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män välkomnas varmt av utskottet. En individuell ekonomisk ersättning som inte påverkas av inkomsterna hos andra personer i hushållet skapar starkare drivkrafter för båda makarna eller motsvarande i en familj att delta i svenskundervisning för invandrare (sfi), samhällsorientering och arbetsförberedande insatser. Det bör också medföra bättre förutsättningar för nyanlända kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser i sin motion A374 i denna del att i princip alla ska ha rätt till etableringsersättning. Utskottet anser dock att målgruppen för etableringsinsatser i stort sett ska motsvara målgruppen för nuvarande insatser för introduktion. Denna omfattar bl.a. anhöriginvandrare som ansökt om uppehållstillstånd inom två år från att anknytningspersonen först togs emot i en kommun. Utskottet anser att det är motiverat att den nuvarande ordningen i detta avseende behålls och kan därför inte ställa sig bakom förslaget i motion A374 i denna del (S, MP, V).

Utskottet noterar att Sverigedemokraterna i princip vill stoppa invandringen och lägga så lite resurser som möjligt på de utlandsfödda som befinner sig i Sverige. Som utskottet tidigare uttalat i detta betänkande ter det sig verklighetsfrämmande att invandringen direkt skulle kunna minskas till de nivåer som motionen anger. Partiets budgetförslag bygger på att en sådan kraftigt minskad invandring i stort sett omedelbart ska ge dramatiska besparingseffekter som partiet sedan vill använda för utgiftsökningar på andra områden. Det saknas också en konsekvensanalys av förväntade effekter i en rad avseenden. Den som tar ansvar för Sverige kan inte ställa sig bakom de förslag som presenteras i motion A292 i denna del (SD).

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:3 (*prop. punkt 5 i denna del*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Etableringslotsar

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* och två motioner med påverkan på detta anslag. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 miljoner kronor under perioden 2012–2014.

Bakgrund

Reformen för nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering träder i kraft den 1 december 2010 (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Reformen innebär att staten genom Arbetsförmedlingen tar ett tydligare ansvar för vissa nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering. Reformen innebär bl.a. att en ny aktör – etableringslots – ska stödja den nyanlände under etableringsperioden. Lotsen är en fristående aktör som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Etableringslotsen upphandlas enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Det innebär att den nyanlände har rätt att välja lots. Det innebär också att upphandlingen sker på andra villkor än traditionell upphandling. Företag och organisationer kan löpande ansöka om att få bli lotsar. Alla som ansöker och som uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget godkänns.

Ersättningen till lotsarna är prestations- och resultatbaserad.

Propositionens och motionernas förslag till anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare*

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	474 700	–474 000	–474 700

Propositionen

Anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* används för utbetalning av ersättning till etableringslotsar, som på Arbetsförmedlingens uppdrag ska stödja den nyanlände i att hitta ett arbete, och för Arbetsförmedlingens kostnader för program och övriga insatser för vissa nyanlända invandrare.

I propositionen anförs att den nyanlände genom en etableringslots får ett professionellt stöd för att så snabbt som möjligt försörja sig. Ansvarsfördelningen mellan de olika aktörerna stat, kommun och individ blir

tydligare. Insatserna utgår från individens behov och förutsättningar. Med reformen läggs grunden för ett stabilt och flexibelt system för mottagande och etablering som snabbare kan leda till arbete och egenförsörjning.

Anslaget är nytt på statsbudgeten fr.o.m. 2010. Beräkningarna i samband med budgetpropositionen för 2010 var i stor utsträckning preliminära. I budgetpropositionen för 2011 bygger beräkningarna på aktuella antaganden om antalet mottagna och den ersättningsmodell Arbetsförmedlingen gått ut med i förfrågningsunderlagen för upphandling av etableringslotsar. Mot den bakgrunden och eftersom systemet med lotsersättning inte får full effekt första året beräknas ett mindre anslagsbehov för lotsersättningen för 2011, jämfört med budgetpropositionen för 2010. För 2012 till 2014 får det ökade antalet nyanlända som omfattas av etableringsreformen successivt full effekt, och det beräknade behovet är högre än vad som beräknats för 2012 i budgetpropositionen för 2010. Från anslag 1:2 *Kommunersättning vid flyktmottagande* överförs för 2011 medel om 267,7 miljoner kronor för Arbetsförmedlingens kostnader för program och övriga insatser som omfattas av lagen (2010:197) om etableringslotsar för vissa nyanlända invandrare. För 2012 överförs ytterligare 198 miljoner kronor, och för 2013 överförs ytterligare 108 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 474 700 000 kr för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*). Eftersom det finns behov av att göra fleråriga åtaganden med etableringslotsarna bör regeringen bemyndigas att under 2011 för anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 miljoner kronor under 2012–2014 (*prop. punkt 1*).

Motionerna

Motioner med anslagspåverkan 2011

I *Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets* motion A374 i denna del föreslås en minskning med 474 miljoner kronor på anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare*. De tre partiernas utgångspunkt är att nyanlända invandrare ska vara en prioriterad grupp och få del av Arbetsförmedlingens tjänster. Partierna avvisar därför regeringens lotsar för nyanlända och skjuter i stället till 250 miljoner kronor till Arbetsförmedlingen för en bättre introduktion av nyanlända (utgiftsområde14). I stället för regeringens satsning på sfi-bonus föreslår partierna en kvalitetssatsning på sfi och skjuter till medel på utgiftsområde 16. De anser dessutom att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan, och anslår 30 miljoner kronor till det.

I *Sverigedemokraternas* motion A292 i denna del föreslås inga medel på anslag 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare*. Enligt Sverigedemokraterna kräver en mer ansvarsfull invandringspolitik att invandringen begränsas kraftigt. Eftersom de invand-

rare som väljer att flytta till Sverige ska förväntas bli en del av samhället blir olika former av integrationsåtgärder överflödiga. Enligt Sverigedemokraterna medför den invandringspolitik som partiet förespråkar väsentligt lägre kostnader för att hantera invandringen.

Utskottets ställningstagande

När det gäller etableringslotsar kan utskottet konstatera att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet liksom Sverigedemokraterna har invändningar mot systemet, men på olika grunder, i sina respektive motioner. Utskottet, som ställde sig bakom regeringens proposition Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd (prop. 2009/10:60), instämmer i regeringens bedömning i budgetpropositionen att det är avgörande för nyanländas etablering att de får möjlighet att arbeta så snart som möjligt. I det sammanhanget är etableringslotsarna ett viktigt inslag. Lotsen fungerar både som ett stöd till den nyanlände och som en bro in i det svenska samhällslivet och till arbetsmarknaden. Ersättningen till lotsen är resultatbaserad, vilket innebär att lotsen också har ett intresse av att den nyanlände så snabbt som möjligt kommer i arbete och kan försörja sig själv.

Utskottet välkomnar regeringens ytterligare satsningar på området. Här kan utskottet notera att Arbetsförmedlingen, enligt den information som lämnades av generaldirektör Angeles Bermudez-Svankvist vid utskottssammanträdet den 2 november 2010, uppskattar att reformen med etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare i december 2010 kommer att omfatta omkring 1 450 personer och under hela 2011 omkring 11 000 personer.

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 1:4 (*prop. punkt 5 i denna del*). Det innebär att motionerna A374 i denna del (S, MP, V) och A292 i denna del (SD) inte kan godkännas. Utskottet föreslår också att regeringen bemyndigas att under 2011 göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 miljoner kronor under perioden 2012–2014 (*prop. punkt 1*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Hemutrustningslån

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:5 *Hemutrustningslån* och en motion med påverkan på detta anslag. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och att riksdagen godkänner att lån får tas upp i Riksgäldskontoret enligt regeringens förslag.

Propositionens och motionens förslag till anslag 1:5 Hemutrustningslån

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
1:5 Hemutrustningslån	8 519		-8 519

Propositionen

Anslag 1:5 *Hemutrustningslån* används för att täcka räntekostnader för upplåningen av medel för lån till hemutrustning. Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna nyanlända och i vilken utsträckning de väljer att ta lån. Underskottet i verksamheten – i huvudsak låneeftergifter och bristande inbetalningar av räntor och amorteringar – täcks via anslaget.

Kapitalupplåningen för hemutrustningslån sker i Riksgäldskontoret. Den totala låneskulden för upptagna hemutrustningslån beräknas uppgå till drygt 1,1 miljarder kronor vid utgången av 2010. För 2011 beräknas att låneskulden ligger kvar på samma nivå.

Antalet kommunmottagna nyanlända under perioden 2011–2014 beräknas ligga på samma nivå som 2008 och 2009. Jämfört med antaganden i budgetpropositionen för 2010 är dock antalet mottagna högre för samtliga år. Antalet nya lån som tas upp under perioden 2011–2014 beräknas vara i stort sett oförändrat. Antalet låneeftergifter på grund av främst ålder eller svag betalningsförmåga beräknas ligga kvar på oförändrad nivå. Från och med 2010 har det beräknade anslagsbehovet minskats med 6 miljoner kronor.

Antaganden om ökade räntor för upplåningen hos Riksgäldskontoret medför att anslagsbehovet med den nuvarande prognosbilden ökar för 2013 och 2014. I bestämmelserna för hemutrustningslån avser regeringen att göra en konsekvensändring avseende målgruppen till följd av de ändringar som skett i bestämmelserna om ersättning till kommuner för mottagandet av nyanlända. Regeringen avser att inför 2012 göra en översyn av låneverksamheten och det nuvarande anslagets utformning.

Regeringen föreslår att ett ramanslag på 8,5 miljoner kronor anvisas för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*).

Regeringen föreslår att det under 2011 får tas upp lån i Riksgäldskontoret för hemutrustningslån upp till ett belopp om 1,2 miljarder kronor (*prop. punkt 2*).

Motionen

Motion med anslagspåverkan 2011

I motion A292 i denna del föreslås en minskning med 8,5 miljoner kronor på anslag 1:5 *Hemutrustningslån*, dvs. hela anslagsbeloppet. Enligt Sverigedemokraterna kräver en mer ansvarsfull invandringspolitik att invandringen begränsas kraftigt. Eftersom invandrare ska och förväntas anpassa sig till det svenska samhället kommer kostnaderna för att hantera invandringen att bli väsentligt lägre. Insatser som lån till hemutrustning och andra liknande integrationsåtgärder blir därmed överflödiga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis instämma med regeringen i att invandrare utgör en stor resurs för Sveriges ekonomi och för mångfalden i samhället. Invandringen bidrar till att motverka ett minskat arbetskraftsutbud när antalet äldre i befolkningen ökar. En framgångsrik integration av invandrare och flyktingar bygger på att de snabbt får möjlighet till arbete och egen försörjning. Detta är också syftet med reformen för nyanländas etablering som sätts inom kort.

I ljuset av denna grundläggande inställning tar utskottet avstånd från de förslag som presenteras i Sverigedemokraternas motion A292 i denna del.

Utskottet ställer sig bakom medelsanvisningen på anslag 1:5 *Hemutrustningslån* (prop. punkt 5 i denna del) och avvisar motion A292 i denna del (SD). Vidare föreslår utskottet att riksdagen godkänner att lån får tas upp i Riksgäldskontoret enligt regeringens förslag (prop. punkt 2).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlar utskottet anslag 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare*. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag enligt regeringens förslag.

Propositionens förslag till anslag 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	24 000		

Propositionen

Anslag 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* används för utbetalningar till projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar (Integrationsfonden). Projekten ska syfta till att förbättra systemen för mottagning och integration av tredjelandsmedborgare i Sverige. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är ansvarig myndighet för fonden.

Verksamheten inom Integrationsfonden omfattar fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget medför därmed utgifter för kommande budgetår. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 miljoner kronor under perioden 2012–2014 (*prop. punkt 3*).

I budgetpropositionen för 2010 ökades anslaget med 3 miljoner kronor för perioden 2010–2012. I budgetpropositionen för 2011 föreslås anslaget att öka med 29 miljoner kronor för perioden 2011–2014. Förslagen till förändrade nivåer inom anslaget ska ses mot bakgrund av att regeringen fr.o.m. budgetåret 2011 vill förändra principen för budgetering av fleråriga EU-relaterade verksamheter med anslag på statsbudgeten. Programmen har i flera fall kommit igång senare än beräknat, vilket förskjuter utgifterna framåt i tiden med stora anslagsbehållningar som följd. Regeringen föreslår att denna budgeteringsprincip ersätts med att riksdagen i stället anvisar medel för att täcka de utgifter som bedöms bli redovisade mot anslaget. Förändringarna är av teknisk karaktär och förväntas inte påverka verksamhetens villkor.

Regeringen föreslår att ett anslag på 24 miljoner kronor anvisas för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*). För 2012 och 2013 beräknas anslaget till 20 miljoner kronor respektive år och för 2014 till 23 miljoner kronor. Anslagsbehovet motsvarar vad som faktiskt beräknas att bli utbetalt under respektive år.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till medelsanvisning och bemyndigande har inte lett till några motionsyrkanden. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag (*prop. punkterna 3 och 5 i denna del*).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Övriga frågor om integration

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlas regeringens skrivelse (2009/10:233) *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* och en följdmotion. Därutöver behandlas övriga, icke anslagspåverkande motioner som väckts under den allmänna motionstiden. Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration*

Regeringens skrivelse *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* (skr. 2009/10:233) innehåller regeringens redovisning av genomförandet av den samlade strategi för integration som presenterades i skrivelsen *Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration* (skr. 2008/09:24). Redovisningen sker mot sju strategiska områden som integrationspolitiken fokuserat på under 2008–2010. Dessa är

- ett effektivt system för mottagande och introduktion för nyanlända
- fler i arbete och fler företagare
- bättre utbildningsresultat och likvärdighet i skolan
- bättre språkkunskaper och utbildningsmöjligheter för vuxna
- en effektiv bekämpning av diskriminering
- en positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap
- en gemensam värdegrund i ett samhälle som präglas av en tilltagande mångfald.

Ett effektivt system för mottagande och introduktion för nyanlända

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är att åstadkomma ett stabilt och flexibelt system för mottagande och introduktion för nyanlända som leder till snabbare etablering i samhället. Inom ramen för denna strategi har regeringen genomfört reformen för nyanlända invandrades arbetsmarknads-etablering. Därtill kan läggas insatser som en förstärkt koordinering av länsstyrelsernas arbete för nyanländas etablering,

försöksverksamhet med s.k. etableringssamtal och instegsjobb. Regeringen har också genomfört insatser som förbättrade möjligheter till komplettering av utländska högskoleutbildningar, förstärkt bedömning av utländsk högre utbildning och resurser för validering av utrikes förvärvat yrkeskompetens. Man har även satsat på fler yrkesutbildningar för vuxna, en samordnad mottagning och vägledning för personer med utländsk utbildning eller yrkeserfarenhet, underlättande av frivillig vidareflyttning och dialog med frivilligsektorn.

Fler i arbete och fler företagare

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är att den samhällsekonomiska potentialen i form av ökat arbetskraftsutbud som utrikes födda rymmer ska tas till vara, att generella insatser för ökat utbud och efterfrågan på arbetskraft ska nå fram och minska antalet människor i utanförskap och att entreprenörskap ska uppmuntras och underlättas i syfte att bidra till att bryta utanförskap. Som den viktigaste åtgärden för att åstadkomma detta ska de generella arbetsmarknadsinsatserna inriktas på att öka utbudet och efterfrågan på arbetskraft samt på bättre matchning på arbetsmarknaden. Inom ramen för denna strategi har regeringen genomfört insatser som nystartsjobb, jobb- och utvecklingsgarantin, coaching, ökade incitament för företagen att anställa genom ökad flexibilitet i regelverket och jobbskatteavdraget. Andra exempel på insatser är genomförandet av Arbetsgivarverkets mångfaldsstrategi, en näringspolitik för fler och växande företag, nystartskontor, kapitalförsörjning och rådgivning genom Almi och satsningen för ett stärkt företagande bland personer med utländsk bakgrund.

Bättre utbildningsresultat och likvärdighet i skolan

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är att uppnå förbättrade utbildningsresultat och likvärdig utbildningskvalitet för alla elever i skolan, oavsett kön, bakgrund och bostadsort. Den viktigaste insatsen för integration inom barn- och ungdomsskolan är en generell kvalitetshöjning för förbättrade skolresultat för alla elever. Regeringens insatser utgår från att fler elever kan nå skolans mål om kraven görs tydliga, elevernas kunskaper kontinuerligt följs upp och resultaten kommuniceras med hemmen. Det är viktigt att skolan utgår från varje elevs behov och förutsättningar. Elever som riskerar att inte nå skolans kunskapsmål behöver stöd och hjälp. Inom ramen för denna strategi har regeringen gjort satsningar som den s.k. läsa skriva räkna-satsningen, nationella ämnesprov i årskurs 3 och 9, utveckling av individuella utvecklingsplaner, förslag till förändringar i lärarutbildnings struktur och utformning, återinförd speciallärarutbildning och inrättandet av Statens skolinspektion. Andra satsningar på området är exempelvis det s.k. Förskolelyftet, satsningen på sommarskolor och en fortsatt satsning på andraspråksinläring inom Lärarlyftet.

Bättre språkkunskaper och utbildningsmöjligheter för vuxna

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är att höja språkkunskaperna och förbättra utbildningsmöjligheterna för att bryta utanförskap och underlätta integration för vuxna. Inom ramen för denna strategi har regeringen gjort insatser, såsom utvärderingar av sfi, konkretiserade mål för sfi, införande av nationella slutprov i sfi, kompetensutveckling för sfi-lärare (det s.k. Sfi-läraryftet), förstärkt inspektion av sfi, ökade sanktionsmöjligheter för Skolinspektionen och införande av sfi-bonus.

En effektiv bekämpning av diskriminering

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är ett samhälle fritt från diskriminering. Inom ramen för denna strategi har regeringen genomfört insatser som en samlad lag mot diskriminering och en gemensam ombudsmannamyndighet. Särskilda utvärderingsinsatser har också gjorts av exempelvis myndigheters antidiskrimineringsstrategier, regionala utvecklingsprojekt om mångfald och antidiskriminering och försöksverksamheten med avidentifierade ansökningshandlingar.

En positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är en positiv utveckling i stadsdelar med utbrett utanförskap samt färre stadsdelar med utbrett utanförskap. Regeringens huvudsakliga insatser ryms i första hand inom strategierna om arbete och företagande respektive utbildning. Bland de specifika insatser som genomförts kan regeringens lokala utvecklingsavtal med kommuner som har stadsdelar där utanförskapet är utbrett nämnas. Polismyndigheterna, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att ingå lokala partnerskap med kommuner som har tecknat lokala utvecklingsavtal. Övriga insatser inkluderar exempelvis tillsättandet av delegationen för hållbara städer, inrättandet av nystartskontor och insatser för att förbättra tryggheten i stads- och tätortsmiljöer ur ett jämställdhetsperspektiv.

En gemensam värdegrund i ett samhälle som präglas av en tilltagande mångfald

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete på området är att stödja en öppen dialog för en gemensam värdegrund och stärkt respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans ska motverkas. Inom ramen för denna strategi har regeringen gjort en satsning på en dialog om samhällets värdegrund. Dialogen sker genom samverkan med ett brett spektrum av aktörer i samhället. Det övergripande syftet med värdegrundsdialogen är att verka för social sammanhållning genom dialog om demokrati och de mänskliga rättigheterna som en gemensam bas för samhället och dess invånare. Övriga

insatser på området inkluderar stöd för verksamheter mot rasism och andra former av intolerans, stärkt värdegrundsarbete i skolan, utredning om utbildning för imamer och arbete mot mäns våld mot kvinnor.

Skrivelsens slutsatser

I skrivelsen anförts att insatserna i integrationsstrategin har fullföljts och genomförts i enlighet med regeringens avisering till riksdagen. Förutsättningarna för en kunskapsbaserad och effektivt genomförd integrationspolitik har förbättrats väsentligt. De inriktningar som regeringen följt inom ramen för strategin är till väsentliga delar giltiga även i fortsättningen. En aktiv jobbpolitik som skapar arbetstillfällen i växande företag och som dämpar effekterna av konjunktursvackor är den viktigaste enskilda delen i en framgångsrik integrationspolitik. Ett fortsatt arbete för att undanröja hinder och sänka trösklar för nyanländas etablering är en förutsättning för en lyckad integration.

I skrivelsen framhålls vidare att en skola som erbjuder likvärdig undervisning av hög kvalitet till alla elever är av största betydelse för att hindra att utanförskap överförs till nästa generation. Undervisning som stöder nyanlända elever att uppnå skolans kunskapsmål är en utmaning i sammanhanget.

Därutöver sägs att det finns skäl att fortsätta följa upp segregationens effekter och utveckla kunskapen om faktorer som påverkar risken för utrikes födda att fastna i ett livslångt utanförskap.

Följdmotion med anledning av skrivelsen

Socialdemokraterna framhåller i motion *A1 yrkandena 1–4* att det i dag tar alldeles för lång tid för många nyanlända flyktingar och invandrare att etablera sig på arbetsmarknaden. I *yrkande 1* framhåller motionärerna att ansvarsfördelningen för flyktningmottagandet är extremt skev, vilket leder till påfrestningar på såväl boende som välfärd i flera kommuner och stadsdelar. Fler kommuner måste dela på ansvaret för mottagningen av asylsökande. I *yrkande 2* begärs ett tillkännagivande om den nya etableringslagstiftningens inriktning och omfattning. Det anförts bl.a. att förslaget om etableringslotsar bör utvärderas löpande, och alla vuxna ska ha rätt till en individuell etableringsplan, också den som kommer som anhöriginvandrare efter två år eller som flyttar till en svensk medborgare. Fler, inte minst många kvinnor, behöver få ett individuellt stöd utöver svenskundervisning och samhällsorientering för att få ett arbete i Sverige. I motionens *yrkande 3* anförts att det ska finnas en möjlighet för nyanlända som har en bakgrund som företagare och/eller som vill starta ett företag att som en del i etableringsplanen följa ett företagspar som förutom svenskundervisning för blivande företagare även omfattar andra kurser av relevans för den som vill starta eget företag i Sverige. I *yrkande 4* framhåller motionärerna

att skolan bör få utökade resurser för att bättre kunna ta emot nyanlända elever. En ökad styrning av resurser till skolan föreslås också, där resurser kopplas till behov.

Motioner om integration från allmänna motionstiden

Invandrades kommunbosättningar

I motion *Sf379* av *Marie Granlund m.fl. yrkande 1 (S)* begärs ett tillkännagivande om att lagreglera alla kommuners skyldighet att ta emot flyktingar och deras anhöriga. Flyktingmottagandet är en nationell angelägenhet, och därför måste också staten ta ansvar så att inte endast ett litet antal kommuner och stadsdelar får ta huvudparten av flyktingströmmarna.

Shadiye Heydari (S) framhåller i motion *A419 yrkande 2* att nyanlända invandrare ska ges bättre information om möjligheter och risker med val av bosättningsort. Som det ser ut i dag söker sig många nyanlända invandrare till orter där de har släktingar och vänner, vilket försämrar möjligheterna till integration.

I motion *A245* anför *Roger Haddad (FP)* att regelverket för hur nyanlända invandrare blir anvisade att bosätta sig måste ses över. En ny lag bör arbetas fram där den enskilde under det första året, eller de första två åren, anvisas via Migrationsverket till orter som har bättre förutsättningar än andra att kunna erbjuda en kvalitativ introduktion. Det kan t.ex. gälla tillgång till bostäder, arbetstillfällen, tillgång till praktik och heldagsverksamhet inom sfi.

Introduktionsutbildning m.m.

I motion *A353* av *Hillevi Larsson (S)* begärs ett tillkännagivande om åtgärder till stöd för traumatiserade och hemlösa flyktingbarn. Krigsskadade och tortyrskadade flyktingar har särskilda behov för att kunna integreras i samhället. Åtgärder måste sättas in för att tillförsäkra de traumatiserade barnen rätt diagnos och behandling och lösa den katastrofala bostadssituation som ytterst drabbar flyktingbarnen. I likhet med sina föräldrar bör barnen behandlas som en del av introduktionen och svenskundervisningen.

Jonas Gunnarsson m.fl. (S) framhåller i motion *A388* att introduktionsprogrammen för nyanlända måste utvecklas. Det är viktigt att nyanlända garanteras en god samhällsintroduktion där också genderperspektivet belyses. Introduktionsprogrammet bör därför särskilt informera om de mänskliga rättigheterna och om det övergripande jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

I motion *A271* begär *Amir Adan (M)* ett tillkännagivande om bibehållen ersättning till nyanlända invandrare som studerar. För att fler nyanlända invandrare snabbt ska komma ut på arbetsmarknaden och för att få sin utbildning validerad bör de ges möjlighet att under en begränsad tid läsa

en mastersutbildning vid universitet med bibehållen ersättning från Arbetsförmedlingen eller kommunen i stället för att ansöka om finansiering från Centrala studiestödsnämnden (CSN).

I motion A302 anför *Eliza Roszkowska Öberg (M)* att det behövs ett mer sammanhållet perspektiv i integrationspolitiken. Integrationspolitiken måste utformas efter hur verkligheten ser ut och efter en konsekvensanalys av situationen. En översyn bör göras av hur integrationspolitiken kan utgå från ett mer sammanhållet perspektiv där en uppdelning i grupper av såväl människor som bostadsområden undviks.

Företagande för utlandsfödda, mentorer m.m.

I motion A335 av *Roza Güclü Hedin och Shadiye Heydari (S)* begärs ett tillkännagivande om att stärka företagandet bland personer med utländsk bakgrund. Förutsättningarna för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag behöver förbättras. Kommuner bör arbeta mer aktivt med dessa frågor och bättre vägledning ska kunna ges.

I motion A419 yrkande 1 anför *Shadiye Heydari (S)* att mentorskap för nyanlända bör utvecklas. Mentorerna ska bl.a. vägleda de nyanlända, ge bättre kontaktytor och möjliggöra kulturutbyte.

Désirée Pethrus Engström (KD) framhåller i motion A309 yrkande 1 att nyanlända invandrare bör ges information om företagande under introduktionstiden. Det är viktigt att start av eget företag formuleras som ett alternativ så gott som något annat i introduktionen av nyanlända. Det är nödvändigt att personer som av olika anledningar invandrar till Sverige får information om hur det är att vara företagare i Sverige och kan få särskild riktad hjälp.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis uttrycka sitt stöd för regeringens integrationspolitik och den nya väg som integrationspolitiken nu slår in på. Reformen Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering, som träder i kraft den 1 december 2010, är tydligt inriktad på att nyanlända snabbt ska få jobb och lära sig svenska. Valfrihet, individuellt utformade insatser och fler aktörer är viktiga komponenter i den nya reformen. Den utgår från individens behov, men betonar också individens eget ansvar för sin framtid. Regeringens skrivelse (skr. 2009/10:233) *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* belyser många av de insatser som genomförts i linje med regeringens strategi för integration.

När det gäller frågan om *nyanländas kommunbosättning*, vill utskottet betona det önskvärda i att mottagandet av nyanlända fördelas bättre mellan landets kommuner och anpassas till tillgången på arbete och försörjning. Det viktiga är att invandrare bosätter sig i kommuner där de har störst sannolikhet att få ett arbete. Genom etableringsreformen förstärks arbetsmarknadsperspektivet genom att Arbetsförmedlingen får ett tydligare

ansvar för att fastställa mottagningsbehovet på länsnivå och dessutom tar över ansvaret för anvisningen av de personer som omfattas av den nya lagen från Migrationsverket. Arbetsförmedlingen ska direkt efter att uppehållstillstånd beviljats genomföra etableringssamtal med den nyanlände. Samtalet ska bl.a. handla om val av lämplig bostadsort med hänsyn till den nyanländes utbildning, yrkeserfarenhet och behov av etableringsinsatser. Därigenom förbättras möjligheten att matcha den nyanländes kompetens med en lämplig bosättningskommun. Samtidigt förstärks länsstyrelsernas roll, med hänvisning till deras goda kunskap om den regionala arbetsmarknaden och om kommunernas bostadsbestånd, genom att de övertar det direkta ansvaret för att teckna avtal om mottagning med kommunerna. Utskottet noterar även att det i flertalet län har bildats organisatoriska strukturer för samverkan och erfarenhetsutbyte, länsvisa integrationsråd och partnerskap. Länsstyrelserna har dialog med och ger stöd till kommuner, ordnar länsvisa och regionala integrationskonferenser och temadagar och tar fram regionala integrationsstrategier. Mot bakgrund av de lättnader av kommunernas ansvarsbörda vid mottagande som den nya reformen innebär bör det kunna vara fler kommuner än i dag som erbjuder sig att börja ta emot eller öka sitt mottagande av nyanlända. Samtidigt vill utskottet framhålla att inte mindre än 270 av 290 kommuner under 2009 hade överenskommelser med Migrationsverket. Mot bakgrund av att en stor majoritet av kommunerna tar emot nyanlända även i dagens system och att den nya reformen kommer att skapa förutsättningar för en bättre spridning av mottagandet och anpassning till tillgången på arbete och försörjning anser utskottet att en frivillighetsmodell i kommunmottagandet även fortsättningsvis är att föredra. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna *A1 yrkande 1 (S)*, *Sf379 yrkande 1 (S)*, *A419 yrkande 2* och *A245 (FP)*.

När det gäller frågan om *introduktionsutbildning m.m.* för nyanlända invandrare vill utskottet återigen hänvisa till reformen för nyanlända invandrarers arbetsmarknadsetablering. Genom denna reform kommer individuella etableringsplaner att upprättas för att bättre ta till vara den nyanländes kompetens. Dessa individuella etableringsplaner ska innehålla undervisning i svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och aktiviteter för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i arbetslivet. Valfrihet, individuellt utformade insatser och fler aktörer är viktiga komponenter i den nya reformen. Den utgår från individens behov, men betonar också individens eget ansvar för sin framtid. Motion *A302 (M)* anses därmed tillgodosedd.

Förutom att *etableringsersättningen* är densamma oavsett var i landet man bor, är den utformad för att öka förutsättningarna för jämställdhet mellan kvinnor och män. Som en obligatorisk del av nyanländas etableringsplan införs samhällsorientering. Den ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. I samhällsorienteringen ska betydelsen av de mänskliga rättigheterna och de

grundläggande demokratiska värderingarna tas upp, liksom den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt samt hur samhället är organiserat och om praktiskt vardagsliv. Utskottet anser att jämställdhet mellan kvinnor och män är en självklar komponent i de grundläggande demokratiska värderingarna. När kvinnor och män delar makt och inflytande i alla delar av samhällslivet får vi ett mer rättvist och demokratiskt samhälle. Någon åtgärd kan inte anses behövlig med anledning av motion A388 (S), som därför avstyrks.

Målgruppen för etableringslagen omfattar nyanlända som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring. Målgruppen omfattar även anhöriginvandrare som ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun. Därutöver omfattar målgruppen nyanlända som fyllt 18 men inte 20 år och som beviljats uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om han eller hon saknar föräldrar här i landet. Utskottet anser att utrikes födda som inte omfattas av etableringslagen ändå med fortsatt högt ställda ambitioner ska kunna erbjudas service från Arbetsförmedlingen. För gruppen övriga nyanlända, framför allt anhöriginvandrare som inte omfattas av lagen, kommer behov att finnas av särskilda insatser som bedömning av utbildning och yrkeserfarenhet. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att även personer som inte tillhör målgruppen för etableringslagen har rätt till undervisning i svenska för invandrare (sfi), så länge de saknar grundläggande kunskaper i svenska språket och i övrigt uppfyller de krav som ställs. Övriga arbetslösa utrikes födda ska erbjudas service utifrån sin situation och sina behov på samma sätt som andra arbetssökande. Utskottet förutsätter att en utvärdering av systemet med etableringslotsar äger rum i enlighet med vad som anförs i prop. 2009/10:60. Med det anförda avstyrks motion A1 yrkande 2 (S).

I regeringens skrivelse (skr. 2009/10:233) anförs att *utbildningsresultaten i grundskolan* försämrats generellt och att skillnaderna mellan inrikes födda och födda utanför Norden ökade mellan 2000 och 2008. Barn med utländsk bakgrund uppnår i genomsnitt sämre skolresultat än barn med svensk bakgrund i grund- och gymnasieskola. Dessa skillnader kan primärt förklaras av socioekonomiska faktorer och av att elever som anlänt till Sverige sent under grundskoleåren oftare har svårigheter att uppnå skolans kunskapsmål. Utskottet delar regeringens inställning att den viktigaste insatsen för integration inom barn- och ungdomsskolan är en generell kvalitetshöjning för förbättrade skolresultat för alla elever. I skrivelsen redovisar regeringen en rad insatser för bättre utbildningsresultat och likvärdighet i skolan. En generellt ökad kvalitet och likvärdighet i skolan gynnar även de sent anlända eleverna. Motion A1 yrkande 4 (S) avstyrks därmed.

När det gäller motion A271 (M) om *bibehållen ersättning till nyanlända invandrare som studerar* anser utskottet att särlösningar endast ska användas i specifika fall. Utskottet kan dock konstatera att regeringen vidtagit en rad insatser för att förbättra utländska akademikers etablering i

Sverige. Regeringen har exempelvis ökat resurserna till integrationsinsatser inom högre utbildning med 51 miljoner kronor om året under 2009–2011. Förstärkningen avser i huvudsak fler inriktningar och studieplatser i kompletterande utbildningar för personer med utländsk examen. I sammanhanget kan också nämnas att Högskoleverket har ett uppdrag att bedöma hur utländska examina motsvarar svensk utbildning. Högskoleverket har även utvecklat en webbportal som stöd för bedömning av utländska utbildningar. Myndigheten för yrkeshögskolan inrättades den 1 juli 2009 med uppdraget att samordna eftergymnasiala yrkesutbildningar i Sverige. Myndigheten ansvarar också för att samordna och stödja en nationell struktur för validering. Motion A271 (M) avstyrks därmed.

Avseende motion A353 (S) om åtgärder till stöd för *traumatiserade och hemlösa flyktingbarn* är utskottet av den mening att en god introduktion av flyktingar även inkluderar hälsofrågor och att såväl vuxna som barn måste få den vård de behöver. Det är viktigt att alla har tillgång till vård på lika villkor och får en diagnos och behandling inom rimlig tid. Den etableringsreform som träder i kraft den 1 december 2010 innebär att introduktionen av nyanlända kommer att vara individuellt utformad för att möta den enskildes behov. Introduktionen inkluderar även att barns och vuxnas hälsa uppmärksammas. Motion A353 (S) avstyrks därmed.

Utskottet ansluter sig till utgångspunkten i motion A309 yrkande 1 (KD) att *företagande* är en central väg för nyanlända invandrare som vill skapa sig en bättre framtid. Enligt utskottets mening besitter företagare födda utomlands ofta goda kunskaper om affärskultur, politik, religion och språk i sina forna hemländer. Företagare födda utomlands kan alltså bidra till att öka handeln och förbättra handelsrelationerna mellan Sverige och andra länder. Utskottet noterar därför med glädje att Tillväxtverket har fått 20 miljoner kronor per år för 2008–2010 för att främja ett stärkt företagande bland personer med utländsk bakgrund. Programmet innefattar kvalificerad rådgivning, mentorsprogram, stöd till nätverk, insatser för att förbättra finansieringssituationen och framtagande av aktuell kunskap och forskning. Under programmets gång har 22 projekt beviljats medel för att öka utbudet av kvalificerad rådgivning. Några av de beviljade projekten är riktade till särskilda målgrupper som ungdomar och kvinnor. Därutöver har 15 projekt beviljats medel för att skapa nätverk och nya mötesplatser för affärsutveckling. Mot bakgrund av regeringens satsning för ett stärkt företagande bland personer med utländsk bakgrund kan något initiativ av riksdagen inte anses behövligt. Utskottet avstyrker därför motionerna A1 (S) yrkande 3, A309 yrkande 1 (KD) och A335 (S).

Bristen på nätverk är en av flera faktorer som försvårar nyanlända invandrarers etablering i Sverige. Utskottet noterar att Almi, på uppdrag av Tillväxtverket, har utvecklat ett mentorsprogram där företagare under ett år kan få stöd av en *mentor*. Utskottet noterar även att Exportrådet genom satsningen Kosmopolit, och på regeringens uppdrag, skapat nätverk för företagare med utländsk bakgrund. I dag finns sådana nätverk i fem regioner

med deltagare från en rad branscher och ursprungsländer. Därutöver har regeringen tagit initiativ till ett mentorsprojekt där ideella organisationer medverkar för att bl.a. förbättra möjligheterna för nyanlända att få kontakt med arbetsmarknaden. I sammanhanget bör även nämnas att regeringen den 18 februari 2010 beslutat om förordningen (2010:84) om statsbidrag för verksamheter med yrkesinriktat mentorskap. Ungdomsstyrelsen ska inom ramen för denna insats fördela stöd till projekt där nyanlända matchas med en mentor på grundval av t.ex. yrke, utbildning eller branschbakgrund. Utskottet avstyrker med hänvisning till det som anförts motion A419 yrkande 1 (S).

Utskottet vill sammanfattningsvis uttrycka sitt stöd för regeringens skrivelse (2009/10:233) *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration* och föreslår att riksdagen lägger den till handlingarna.

Diskriminering

Diskrimineringsombudsmannen

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* och en motion med påverkan på detta anslag. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Bakgrund

En ny diskrimineringslag och en ny lag om Diskrimineringsombudsmannen trädde i kraft den 1 januari 2009. Den nya diskrimineringslagen har ersatt jämställdhetslagen och sex andra civilrättsliga lagar, vilket medfört bl.a. att skyddet mot diskriminering i stort sett är lika för de olika diskrimineringsgrunderna – kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder och sexuell läggning – samtidigt som två nya diskrimineringsgrunder, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck, har tillkommit. Den nya lagen innebär att skyddet mot diskriminering för samtliga diskrimineringsgrunder, utom ålder, utökas till nya samhällsområden som allmän sammankomst och offentlig tillställning, värnplikt och civilplikt och offentlig anställning. Dessutom utökas förbudet mot diskriminering på grund av kön respektive funktionshinder till att fullt ut gälla inom hälso- och sjukvården och inom socialtjänsten. Socialförsäkringen med anslutande bidragssystem och arbetslöshetsförsäkringen är också nya

områden för diskrimineringsgrunden funktionshinder. Förbudet mot åldersdiskriminering är dock begränsat till utbildningsverksamhet och arbetslivet i vid mening.

På arbetslivsområdet utvidgas skyddet mot diskriminering. Diskriminering är förbjudet även när en person gör en förfrågan om arbete, och förbudet ska också kunna åberopas av en person som söker eller fullgör praktik hos en arbetsgivare och när arbete utförs som inhyrd eller inlånad arbetskraft. Skyddet mot diskriminering utökas till att omfatta all utbildningsverksamhet.

En ny påföljd, diskrimineringsersättning, har också införts. Syftet är att undvika koppling till skadeståndslagen och därmed ge bättre förutsättningar för högre ersättningsnivåer till dem som diskrimineras. Diskrimineringsersättningen ska både vara en ersättning för den kränkning som överträdelsen innebär och verka avskräckande mot diskriminering.

Den nya myndigheten Diskrimineringsombudsmannen som inrättades den 1 januari 2009 har tillsyn över att diskrimineringslagen följs. Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) avvecklades den 31 december 2008.

Propositionens och motionens förslag till anslag 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	93 500		-93 500

Propositionen

Anslag 2:1 *Diskrimineringsombudsmannen* används för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningskostnader och för att finansiera Nämnden mot diskriminering.

Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet och inte en förhandlingsbar förmån. Förbud mot diskriminering finns inskrivet i ett stort antal konventioner om mänskliga rättigheter. Enligt FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna är alla människor födda fria och lika i värde och rättigheter. Icke-diskrimineringsprincipen är en viktig beståndsdel även när det gäller att säkerställa rättigheter för de nationella minoriteterna.

I propositionen anförts att Diskrimineringsombudsmannens arbete och tillämpningen av diskrimineringslagen har ökat möjligheterna för att mer effektivt bekämpa diskrimineringen i samhället. Arbetet med att säkerställa skydd oavsett diskrimineringsgrund och en lagstiftning som är så effektiv och heltäckande som möjligt drivs vidare. Det gäller t.ex. frågan om ett vidgat skydd mot diskriminering på grund av ålder och funktionshinder.

I propositionen anförs att en effektiv och heltäckande lagstiftning är en nödvändig förutsättning för att vi i Sverige ska kunna uppnå målet om ett samhälle fritt från diskriminering. Regeringen har genom diskrimineringslagen (2008:567) som omfattar fler diskrimineringsgrunder och fler samhällsområden och genom inrättandet av en ny myndighet, Diskrimineringsombudsmannen (DO), skapat förutsättningar för att diskrimineringen i samhället ska bekämpas mer effektivt.

Regeringen föreslår att ett anslag på 93,5 miljoner kronor anvisas för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*).

Motionen

Motion med anslagspåverkan 2011

Sverigedemokraterna föreslår i motion A292 i denna del att anslaget till Diskrimineringsombudsmannen tas bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att en effektiv och heltäckande lagstiftning är en nödvändig förutsättning för att vi i Sverige ska kunna uppnå målet om ett samhälle fritt från diskriminering. Genom diskrimineringslagen (2008:567), som omfattar fler diskrimineringsgrunder och fler samhällsområden, och genom inrättandet av Diskrimineringsombudsmannen har förutsättningar skapats för att diskrimineringen i samhället ska bekämpas mer effektivt. Det rättsliga skyddet mot diskriminering på individnivå har därmed stärkts. Den nya påföljden, diskrimineringsersättningen, innebär att det numera kostar att diskriminera.

Att det ska finnas god kunskap om diskrimineringslagen och om hur diskriminering förekommer i samhället är centralt i det förebyggande arbetet mot diskriminering. Utskottet noterar att såväl aktuell forskning som Diskrimineringsombudsmannens rapportering ger stöd för att diskriminering förekommer inom olika samhällsområden. Under 2009 inkom 2 537 anmälningar till DO. Könsfördelningen bland anmälarna var 49 % kvinnor, 46 % män och 5 % där uppgift om kön saknas. Den största delen av anmälningarna hör till arbetslivsområdet och de diskrimineringsgrunder som anmälts mest var etnisk tillhörighet och funktionshinder. När det gäller de nya diskrimineringsgrunderna står anmälningar om åldersdiskriminering för den största delen, 10 % av det totala antalet anmälningar. Av alla anmälningar var 148 ärenden relaterade till två eller fler diskrimineringsgrunder, s.k. multipel diskriminering.

Utskottet noterar att kunskapen om förekomsten av diskriminering och olika former av diskriminering har ökat men att det är svårt att få en tydlig bild av om omfattningen av diskrimineringen i samhället har ökat eller minskat. Exempelvis saknas systematiserat insamlade fakta om olika diskrimineringsgrunder som är jämförbara över tid. Mot denna bakgrund välkom-

nar utskottet de åtgärder regeringen vidtagit i syfte att skapa förutsättningar för analys och uppföljning inom området. Mot bakgrund av de undersökningar om förekomst och upplevelser av diskriminering i samhället som DO genomfört anser utskottet i likhet med regeringen att behovet av ytterligare insatser bör övervägas.

Utskottet anser att arbetet med att säkerställa skydd oavsett diskrimineringsgrund bör drivas vidare och att lagstiftningen ska vara så effektiv och heltäckande som möjligt. Det gäller t.ex. frågan om ett vidgat skydd mot diskriminering på grund av ålder (se SOU 2010:60 *Ett utvidgat skydd mot åldersdiskriminering*). Utskottet noterar att departementspromemorian *Bortom fagert tal* (Ds 2010:20) om bristande tillgänglighet för personer med funktionshinder som en form av diskriminering har skickats på remiss. Statskontoret har parallellt genomfört en samhällsekonomisk kostnads- och nyttoanalys (Statskontoret 2010:26 *Kostnads- och konsekvensanalys av lagförslaget om bristande tillgänglighet*). Remissutfallet kommer att vägas samman med resultatet av dessa analyser innan regeringen tar ställning till om och, i så fall, på vilket sätt promemoriens förslag bör genomföras. Utskottet noterar även att Statskontoret fått i uppdrag att undersöka effekterna av bestämmelserna om aktiva åtgärder i diskrimineringslagen (2008:567). I uppdraget ingår att bedöma hur arbetsgivare och utbildnings-samordnare har påverkats i sitt arbete mot diskriminering genom de aktiva åtgärderna. Kostnaderna för arbetet med de aktiva åtgärderna ska beräknas. Därutöver ska Statskontoret undersöka gränsdragningen mellan Diskrimineringsombudsmannen och Arbetsmiljöverkets tillsyn över området som täcks av bestämmelserna om de aktiva åtgärderna. Utskottet anser att detta arbete bör avvaktas.

Utskottet välkomnar även de åtgärder DO vidtagit för att öka kunskapen om diskrimineringslagen hos arbetsgivare. Utskottet noterar att DO under året inlett ett arbete med arbetsmarknadens parter som är inriktat på att utveckla lokalt partsarbete när det gäller aktiva åtgärder och lönekartläggning och att DO även tagit initiativ till ett nätverk av företrädare för arbetsmarknadens parter för att skapa en plattform för utbyte av erfarenheter och kunskap.

Att som Sverigedemokraterna i sin motion A292 i denna del helt vilja ta bort anslaget till Diskrimineringsombudsmannen och på så sätt även försämra och försvåra möjligheterna för de individer som utsätts för diskriminering att ta till vara sin rätt enligt diskrimineringslagarna finner utskottet såväl anmärkningsvärt som ansvarslöst. Utskottet anser att arbetet för lika rättigheter och möjligheter och arbetet mot diskriminering även fortsättningsvis måste ha högsta prioritet. En effektiv och heltäckande diskrimineringslagstiftning är nödvändig för att vi i Sverige ska kunna bekämpa handlingar som direkt eller indirekt kränker principen om alla människors lika värde. I sammanhanget vill utskottet erinra om att den svenska diskrimineringslagstiftningen grundar sig på flera internationella juridiska instrument på området till vilka Sverige har anslutit sig, däribland de tre FN-

konventionerna om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering och om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och EU-direktiven mot etnisk diskriminering (direktiv 2000/43/EG) respektive arbetslivsdirektivet (direktiv 2000/78/EG).

Mot bakgrund av det ovan anförda ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om medelsanvisning på anslag 2:1 (*prop. punkt 5 i denna del*) och motsätter sig Sverigedemokraternas förslag (motion A292 *i denna del*).

En sammanställning av anvisningar på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* och en motion med påverkan på detta anslag. Därutöver behandlas en motion utan anslagspåverkan. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Propositionens och motionens förslag till anslag 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	26 918		-26 918

Propositionen

Anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* används för insatser mot diskriminering, rasism, homofobi och liknande former av intolerans. Anslaget används också för stöd till organisationer för homosexuella, bisexuella, transexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck och för stöd till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering.

I propositionen anføres att rasistiska och andra uppfattningar och värderingar som står i strid med principen om alla människors lika värde ytterst utgör en utmaning mot hela den värdegrund som bär upp en demokrati. Områden där det finns särskilda behov av insatser måste identifieras, liksom nyckelaktörer. Det civila samhällets arbete mot diskriminering, rasism, homofobi och liknande former av intolerans bör fortsätta, inte minst mot bakgrund av ökningen av anmälningar om brott med antisemi-

tiska och islamofobiska motiv och likartade tendenser i samhället. Regeringen stärker det statliga stödet till verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans.

I propositionen anförs att utgifterna inom området diskriminering 2011 beräknas öka med 2 miljoner kronor jämfört med 2010 för att förstärka insatserna mot rasism och tolerans och liknande former av intolerans. Regeringen föreslår att ett anslag på 27 miljoner kronor anvisas för 2011 (*prop. punkt 5 i denna del*).

Motionerna

Motion med anslagspåverkan 2011

Sverigedemokraterna föreslår i motion A292 i denna del att anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* tas bort.

Motion utan anslagspåverkan 2011

I motion A265 av *Carina Hägg (S)* begärs ett tillkännagivande om att öka kännedomen om European Commission Against Racism and Intolerance (ECRI). Motionären anför att regeringen bör utnyttja ECRI som ett redskap för att bekämpa rasism och intolerans.

Utskottets ställningstagande

Rasism, främlingsfientlighet, homofobi, sexism, könsdiskriminering, diskriminering av personer med funktionshinder och andra former av intolerans är tydliga indikatorer på ett intolerant klimat och måste aktivt motverkas. Utskottet instämmer med regeringen i att rasistiska och andra uppfattningar och värderingar som står i strid med principen om alla människors lika värde ytterst utgör en utmaning av hela den värdegrund som bär upp en demokrati. Arbetet mot diskriminering måste omfatta alla. Alla människors lika värde måste gälla både invandrare och inrikes födda, vilket är en grundläggande princip i Sverige.

Utskottet noterar att regeringen kommer att följa tillämpningen av diskrimineringslagen och överväga behovet av ytterligare insatser mot bakgrund av de undersökningar om förekomst och upplevelser av diskriminering i samhället som Diskrimineringsombudsmannen genomfört.

Det är dock inte bara rättsväsendets centrala insatser mot rasism, homofobi och andra former av intolerans som är viktiga utan också andra aktörers arbete i detta avseende. De statliga insatserna omfattar bl.a. ekonomiskt stöd till ideella organisationer som bedriver verksamheter mot rasism och liknande former av intolerans och stöd till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella och personer med könsöverskridande identitet. Utskottet noterar att det under 2009 beviljades bidrag till 18 lokala verksamheter för att förebygga och motverka diskriminering och att 33 organisationer fick stöd för verksamheter mot rasism och liknande

former av intolerans. Därutöver beviljades stöd till tre organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet. Dessa stöd utgör, enligt utskottets mening, ett viktigt bidrag i arbetet med att skapa kontinuitet i de ideella organisationernas arbete mot rasism, homofobi och andra liknande former av intolerans. Stödet bidrar dessutom till att ge råd och stöd om diskrimineringslagstiftningen på lokal nivå och till ökad medvetenhet och kunskap om hur man kan arbeta mot rasism och andra former av intolerans.

Utskottet välkomnar regeringens arbete med att driva principen om icke-diskriminering såväl nationellt som internationellt. Arbetet för antagandet av ett EU-direktiv som säkerställer samma nivå av skydd mot diskriminering för var och en av de diskrimineringsgrunder som omfattas av direktivet, dvs. religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, bör avvaktas. Därutöver noterar utskottet regeringens arbete i andra internationella forum, såsom Europarådet, för principen om alla människors lika värde.

Utskottet vill sammanfattningsvis uttrycka sitt stöd för den tydliga viljeinriktning som regeringen visat när det gäller arbetet mot diskriminering och rasism m.m. Mot bakgrund av det omfattande arbete som regeringen bedriver mot rasism och liknande former av intolerans kan inte någon åtgärd anses behövlig med anledning av motion A265 (S), som därför avstyrks.

Sverigedemokraterna anför i sin motion A292 i denna del att anslag 2:2 *Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.* bör tas bort i sin helhet. Utskottet vill återigen betona att Sverigedemokraternas förslag ger uttryck för en ansvarslös politik. Utskottet anser att arbetet för lika rättigheter och möjligheter och arbetet mot diskriminering även fortsättningsvis måste ha hög prioritet. Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet och inte något förhandlingsbart. Utskottet anser liksom regeringen att rasistiska och andra uppfattningar och värderingar som står i strid med principen om alla människors lika värde är en utmaning mot hela den värdegrund som bär upp en demokrati.

Utskottet ställer sig bakom regeringens anslagsförslag (*prop. punkt 5 i denna del*). Det innebär att motion A265 (S) avstyrks. Med hänvisning till vad som sagts ovan motsätter sig utskottet Sverigedemokraternas motion A292 i denna del.

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Jämställdhet

Insatser för jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* och en motion som har påverkan på anslaget. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till medelansvisning.

Propositionens och motionens förslag till anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	S, MP, V	SD
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	240 239		+200 000

Propositionen

Anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* används för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget kan även användas för vissa administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av uppdragen hos berörda myndigheter.

För 2011 föreslås en satsning på 240 miljoner kronor för att möjliggöra ett fortsatt utvecklingsarbete inom jämställdhetspolitiken. Under mandatperioden satsas totalt 960 miljoner kronor på åtgärder inom jämställdhetsområdet. Erfarenheterna från regeringens jämställdhetssatsning under 2007–2010 visar att långsiktighet i stödet till olika verksamheter är en viktig förutsättning för måluppfyllelsen. För att säkerställa ett effektivt genomförande av satsningen under mandatperioden krävs goda planeringsförutsättningar. Myndigheterna behöver tillräckligt med tid för att förbereda genomförandet i sina verksamheter. De insatser som initieras under 2011 kan komma att medföra ekonomiska åtaganden under kommande budgetår.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 240 miljoner kronor under 2012, högst 240 miljoner kronor under 2013 och högst 240 miljoner kronor under 2014 (*prop. punkt 4*).

Regeringen föreslår att riksdagen för 2011 till anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* anvisar 240 miljoner kronor (*prop. punkt 5 i denna del*).

Motionen

Motion med anslagspåverkan 2011

Sverigedemokraterna föreslår i motion A292 i denna del att anslag 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* ökas med 200 miljoner kronor. I motionen anförts att det skattefinansierade stödet till genuspedagogik och annan verksamhet där staten med utgångspunkt i verklighetsfrånvända politiska teorier försöker experimentera med, eller ändra på, barns och ungdomars beteendemönster och könsidentitet bör avvecklas. Sverigedemokraterna vill ge ett utökat stöd till utsatta invandrarkvinnor bl.a. genom att motverka tvångsgifte och hedersrelaterat våld. Partiet kräver skärpta straff för kvinnofridskränkningar, såsom människohandel, våldtäkt och kvinnomisshandel, samt ökat stöd till brottsoffer. Den föreslagna anslagsökningen på 200 miljoner kronor fördelas enligt följande: 100 miljoner kronor i stöd till kvinnojouurer, 50 miljoner kronor i stöd till organisationer som motverkar hedersrelaterat våld och 50 miljoner kronor i stöd till organisationer som motverkar våld mot kvinnor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens satsning och ambitioner i jämställdhetspolitiken. Regeringens särskilda jämställdhetsatsning under förra mandatperioden innebar en kraftig resursförstärkning för jämställdhetspolitiken. En rad viktiga reformer har genomförts för att skapa förutsättningar för jämställdhet mellan kvinnor och män. Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter reformarbetet under innevarande mandatperiod för att påskynda utvecklingsarbetet inom områden som är strategiskt viktiga för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Utskottet noterar att Sverigedemokraterna i sitt förslag till jämställdhetspolitik, som beskrivs i motion A292 i denna del, ställer sig kritiska till genusteori och andra, i deras mening, verklighetsfrånvända politiska teorier. Utskottet vill understryka att genusteori är en vetenskapligt grundad kunskap som representerar ett eget kunskapsfält. Vid de svenska universiteten och högskolorna finns genusperspektiv företrädna på ett stort antal kurser inom de flesta ämnesområden. Genusforskning bedrivs dels som ett eget ämne, dels integrerat i andra ämnen. Därtill kan nämnas att det internationella intresset för såväl svensk genusforskning som svensk jämställdhetspolitik är stort. Det som åstadkommit hittills har gett Sverige en stark internationell position inom jämställdhetsområdet och intresset för och efterfrågan på våra kunskaper och lösningar är stort. Sverige har ett förtroendekapital internationellt att förvalta, men också att utveckla. Genusteori och den genusforskning som bedrivs är följaktligen inte någon verklighetsfrånvärd politisk teori eller något allmänt tyckande som Sverigedemokraterna gör gällande. Kvinnors lika rättigheter och jämställdhet mellan könen finns dessutom reglerade i en rad internationella konventioner, däribland konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (Cedaw).

Utskottet vill därför markera att det utan förbehåll står bakom den politik som har som mål att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Alla delar av regeringens jämställdhetspolitik är viktiga. Det är inte en långsiktig och ansvarsfull politik att bryta ut lösryckta delar och ensidigt satsa på dessa. Jämställdhetspolitiken utgör en sammanhängande helhet.

Utskottet instämmer med regeringen i att det mot bakgrund av den kunskap och de erfarenheter som gjorts inom ramen för regeringens jämställdhetspolicy är viktigt att säkra hållbarheten i de åtgärder som har genomförts. Grundläggande i det arbetet är att stärka jämställdhetsintegrering som strategi så att förändringsarbetet integreras i ordinarie strukturer och verksamheter och att skapa förutsättningar för att resultaten ska bli bestående. Arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer kommer att ha fortsatt hög prioritet. Jämställdhet på arbetsmarknaden, lika möjligheter i skolan och rätten till hälsa och omsorg på lika villkor är andra viktiga områden som kräver fortsatta insatser. Genom att regeringen tillför jämställdhetspolitiken extra medel även för innevarande mandatperiod kan ett fortsatt aktivt utvecklingsarbete bedrivas inom prioriterade områden. Utskottet välkomnar denna inriktning.

Utskottet vill särskilt betona vikten av samlade insatser, vilket regeringens tre handlingsplaner *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer* (skr. 2007/08:39), *Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål* (skr. 2007/08:167) och *Handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja* (skr. 2009/10:229) är goda exempel på. Genom att ta ett samlat grepp på dessa samhällsproblem möjliggörs verkligt genomgripande förändringar.

När det gäller frågor kring mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i enkönade relationer instämmer utskottet i regeringens syn att mäns våld mot kvinnor är ett omfattande problem som berör hela samhället, såväl kvinnor som män. Mäns fysiska, sexuella och psykiska våld mot utsatta kvinnor är ett allvarligt hinder för jämställdhet och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. Utskottet konstaterar att regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer har mynnat ut i ett femtiotal åtgärder inom en rad centrala områden. I sin utvärdering av handlingsplanen konstaterar Brottsförebyggande rådet (Brå) att åtgärderna bidragit till en kvalitetshöjning av arbetet med att motverka mäns våld mot kvinnor, men att tre år är en alltför kort tid för att åstadkomma varaktiga förändringar. Arbetet måste därför fortsätta med hög ambitionsnivå, bl.a. med inriktning på utbildningsinsatser, utveckling och kvalitetssäkring av metoder och arbetssätt till stöd för och skydd av våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Detsamma bör gälla insatser riktade till män som utövar våld eller som kan komma att göra det.

Utskottet noterar att socialtjänstlagen har stärkts för att tydliggöra kommunens ansvar att ge stöd och hjälp till kvinnor och barn som är utsatta för våld. Vidare har Socialstyrelsen fått i särskilt uppdrag av regeringen att se över socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens insatser och arbete med offer för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barn och unga som blir gifta mot sin vilja. Uppdraget ska rapporteras i februari 2011. Rikspolisstyrelsen har genomfört omfattande utbildningsinsatser för att stärka polisens kompetens för brott som rör mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Skolverket har ett uppdrag att genomföra utbildningar för skolledare om hur skolor kan arbeta med frågor om hedersrelaterat våld och förtryck.

När det gäller frågan om tvångsgifte noterar utskottet att regeringen har tillkallat en särskild utredare som har i uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen vad gäller skyddet mot tvångsäktenskap (dir. 2010:54). Utredningen ska redovisa sitt betänkande senast i maj 2012. Med detta kan utskottet konstatera att det bedrivs ett omfattande arbete på området, vilket i denna del gjorts möjligt genom de förstärkta resurserna för jämställdhetspolitiken.

Med det ovan anförda ställer utskottet sig bakom regeringens förslag (*prop. punkterna 4 och 5 i denna del*) och motsätter sig motion A292 i denna del (SD).

En sammanställning av anvisningen på anslag inom utgiftsområde 13 finns längre fram i betänkandet.

Övriga frågor om jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas regeringens skrivelse 2009/10:234 *Redovisning av den särskilda jämställdhetsatsningen*. Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Skrivelsen Redovisning av den särskilda jämställdhetsatsningen

Regeringen har under mandatperioden 2006–2010 genomfört en omfattande satsning på att utveckla och förstärka jämställdheten inom i stort sett alla samhällsområden. Detta är den största satsningen på jämställdhetsområdet som någonsin genomförts i Sverige. Jämställdhetspolitiken har under åren 2007–2010 tillförts 1,6 miljarder kronor, vilket innebär en tiodubbling av resurserna på politikområdet jämfört med tidigare. Resurserna har fördelats till insatser som syftar till att uppnå målen i jämställdhetspolitiken. Vidare har regeringen valt att främja arbetet med jämställdhetsintegrering inom såväl statlig som kommunal verksamhet och att stimulera forskning och kunskapsutveckling inom jämställdhetsområdet. Arbetet mot alla former av mäns våld mot kvinnor, inbegripet prostitution och handel med

människor för sexuella ändamål, har prioriterats, och den största delen av anslaget inom den särskilda jämställdhetssatsningen har satsats på detta område.

I skrivelsen lämnas en redovisning av hur dessa medel har använts och vilka åtgärder som har genomförts. En bedömning görs av hittills uppnådda resultat.

I anslutning till det mål för jämställdhetspolitiken som riksdagen har fastställt – att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv – finns också ett antal delmål: en jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och upphörandet av mäns våld mot kvinnor. Varje insats som har genomförts faller huvudsakligen inom ett av dessa delmål och redovisas på det sättet i skrivelsen.

Det första delmålet – en jämn fördelning av makt och inflytande – innebär att kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet. I syfte att driva på utvecklingen för att öka andelen kvinnor på ledande befattningar inom myndigheter och därigenom minska löneskillnaden mellan män och kvinnor har regeringen beslutat om ett program för karriärutveckling för kvinnor i staten. Åtgärden är en av de mer omfattande i arbetet med att nå delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande. Resultat av åtgärden visar framför allt att ett tydligt ägarskap och engagemang i frågan har uppnåtts i de 18 myndigheter som har medverkat i programmet. Dessutom har en rad åtgärder identifierats som måste utvecklas, bl.a. en transparent chefsrekrytering liksom att olika karriärvägar för anställda kvinnor och expertrollen görs tydligare.

Regeringen har även fattat flera beslut som gäller kvinnor som tillhör nationella minoriteter, och när det gäller makt och inflytande har insatser särskilt riktats mot kvinnor inom den samiska minoriteten. Ett antal åtgärder har initierats i syfte att stärka de samiska kvinnornas delaktighet i såväl det samiska samhället som Sametinget. Resultaten från åtgärden kan framför allt märkas i en attitydförändring avseende jämställdhet i det samiska samhället.

Det andra delmålet – ekonomisk jämställdhet – innebär att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Regeringens arbete i syfte att uppnå delmålet har tagit sin utgångspunkt i arbetet med att minska utanförskapet och öka sysselsättningen. De åtgärder som finansierats inom den särskilda jämställdhetssatsningen har i huvudsak varit inriktade på kunskapsutveckling och forskning. Vidare har regeringen tagit ett samlat grepp om jämställdhet i utbildningssystemet, från grundskolan till gymnasiet och högre utbildning. Inom ramen för jämställdhetsåtgärder i skolan har flera utbildningsinsatser gjorts, riktade till såväl lärare som

rektorer i syfte att bl.a. öka kunskapen om jämställdhet generellt men även för att fortbilda i sex- och samlevnadsundervisning och hedersrelaterat våld och förtryck.

Det tredje delmålet – en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet – innebär att kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor. Inom ramen för den särskilda jämställdhetssatsningen har regeringen initierat studier för att fördjupa kunskaperna om fördelningen av det obetalda arbetet och om föräldraförsäkringen. Statistiska centralbyrån (SCB) har fått i uppdrag att genomföra en tidsanvändningsundersökning. Undersökningarna skapar möjligheter att beskriva likheter och skillnader i kvinnors och mäns levnadsvillkor ur ett vardagsperspektiv och ge välfärdsrelevanta aspekter på vardagslivet och dess organisering. SCB har också fått regeringens uppdrag att genomföra en enkätstudie om skälen till föräldrars beslut om fördelningen av ansvar för barn och om val av barnomsorg.

Det fjärde delmålet – mäns våld mot kvinnor ska upphöra – innebär att kvinnor och män, liksom flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. En mängd åtgärder har genomförts och dessa härrör framför allt från de tre handlingsplaner som regeringen beslutat om. Frågan om hedersrelaterat våld och förtryck har haft hög prioritet genom satsningar på förebyggande arbete, skydd och stöd för utsatta ungdomar och ökad kunskap om denna problematik. Sexuellt våld har uppmärksamats särskilt. Ett nationellt program för hälso- och sjukvårdens omhändertagande av sexualbrottsoffer har genomförts. Även särskilt utsatta grupper av kvinnor som utsatts för våld har uppmärksamats, t.ex. genom insatser för att öka kunskapen om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning hos yrkesgrupper som möter dessa kvinnor.

Utskottets ställningstagande

Som betonats tidigare i detta betänkande står utskottet bakom regeringens satsning på jämställdhet. Regeringens särskilda jämställdhetssatsning under förra mandatperioden innebar en kraftig resursförstärkning för jämställdhetspolitiken. En rad viktiga reformer har genomförts för att skapa förutsättningar för jämställdhet mellan kvinnor och män. Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter reformarbetet under innevarande mandatperiod för att påskynda utvecklingsarbetet inom områden som är strategiskt viktiga för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Med det ovan anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Sammanställning av anslagen på utgiftsområde 13 för 2011

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör godkänna regeringens förslag till fördelning på anslag under utgiftsområde 13.

Riksdagen bör bemyndiga regeringen att under 2011 för anslag 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 miljoner kronor under perioden 2012–2014.

Riksdagen bör även godkänna regeringens förslag om att det under 2011 får tas upp lån i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1,2 miljarder kronor.

Riksdagen bör bemyndiga regeringen att under 2011 för anslag 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 miljoner kronor under perioden 2012–2014.

Riksdagen bör bemyndiga regeringen att under 2011 för anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 240 miljoner kronor under 2012, högst 240 miljoner kronor under 2013 och högst 240 miljoner kronor under 2014.

De i sammanhanget behandlade motionerna bör avslås.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det som tidigare anförts av utskottet i anslutning till respektive anslag under utgiftsområde 13 tillstyrker utskottet regeringens förslag till fördelning på anslag på utgiftsområdet (prop. punkt 5) och avstyrker samtliga motionsyrkanden som berör anslagen. Det innebär att motionerna A374 (S, MP, V) och A292 (SD) avstyrks.

Utskottet tillstyrker även att lån får tas upp i Riksgäldskontoret (prop. punkt 2) och att regeringen får bemyndiganden i fråga om anslagen 1:4 *Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare* (prop. punkt 1), 1:6 *Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare* (prop. punkt 3) och 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* (prop. punkt 4).

Utskottets förslag till riksdagsbeslut i fråga om anslagen på utgiftsområdet framgår av bilaga 2. En sammanställning av utskottets ställningstagande i förhållande till oppositionspartiernas förslag finns i bilaga 3.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Regeringens skrivelse om integration, punkt 1 (S, V)

av Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S) och Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:A1 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 1–4 och lägger skrivelse 2009/10:233 till handlingarna.

Ställningstagande

När människor flyttar sprids arbetskraft, kunskap och idéer, nätverk växer och det uppstår nya möjligheter. Det är avgörande för Sveriges framtid att denna öppenhet mot invandring och flyktingar består. Men i dag tar det alldeles för lång tid för många nyanlända flyktingar och invandrare att etablera sig på arbetsmarknaden. För att fullt ut kunna ta till vara den kompetens och den resurs som de människor som söker sig till Sverige har, krävs en bättre fungerande arbetslinje för mottagande och snabbare etablering i arbete. En stark generell välfärdspolitik med en aktiv arbetsmarknadspolitik och en fungerande arbetslinje är viktiga förutsättningar för en god social sammanhållning som också bidrar till ekonomisk tillväxt och ökat välbefinnande.

Regeringens skrivelse innehåller en redovisning av den förda politiken på integrationsområdet inom sju olika områden. Vi ställer oss bakom mycket av det som redovisas och de synsätt som ligger till grund för den förda politiken. Men på vissa områden saknar vi redovisningar eller ställningstaganden som kan föra politiken vidare. Det gäller hur mottagningsystemet för asylsökande kan förbättras, hur i princip alla vuxna i arbetsför ålder kan inkluderas i ett nytt system för snabbare etablering på arbetsmarknaden, hur förutsättningarna för företagande bland utrikes födda kan förbättras och hur förutsättningar kan skapas för att fler nyanlända elever ska kunna fullfölja skolgång och gymnasium med goda resultat.

Vi socialdemokrater anser att fler kommuner måste dela på ansvaret för flyktingmottagandet, inte minst kommuner med goda förutsättningar när det gäller ekonomi, arbete och utbildning. Det är inte hållbart att kommuner som har lägre genomsnittlig inkomstnivå och höga kostnader fortsätter att ta emot den absoluta merparten av alla flyktingar som kommer till Sverige. Alla kommuner bör vara skyldiga att ordna flyktingmottagande. Preliminärt vill vi ändra socialtjänstlagen så att det blir obligatoriskt för alla kommuner att ta emot såväl asylsökande som nyanlända flyktingar. Alla kommuner ska dessutom vara skyldiga att ta emot ensamkommande flyktingbarn. Vi vill undersöka om ett sådant ansvar också kan underbyggas med ett ekonomiskt ansvar så att kommuner som tar emot få asylsökande ska bidra ekonomiskt till kommuner som tar emot många.

Den 1 december träder den nya etableringslagstiftningen i kraft. Vi ställer oss i princip bakom betydande delar av reformen, bl.a. att Arbetsförmedlingen ska ha ansvaret för att utarbeta etableringsplaner och att det ska finnas en statlig individuell ersättning för den första tiden efter det att man fått uppehållstillstånd. Men vi har också kritiserat reformen där vi finner den för begränsad och otydlig. Förslaget om s.k. lotsar bör utvärderas löpande. Risker är att resurser försvinner från kvalitativa insatser som förklarar korta de nyanländas väg till arbete och egen försörjning.

Vi socialdemokrater menar också att alla vuxna nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan, också den som kommer som anhöriginvandrare eller den som flyttar till en svensk medborgare. Fler, inte minst många kvinnor, behöver få ett individuellt stöd utöver svenskundervisning och samhällsorientering för att kunna få ett arbete i Sverige. Vi vill också öka insatserna för att höja kvaliteten i sfi och avskaffa den s.k. sfi-bonusen. Som framgår av skrivelsen spelar utbildningsbakgrunden stor roll för studieresultaten, och vi menar att det inte är rimligt med ett belöningssystem som inte kompenserar för så uppenbara skillnader i utbildningsbakgrund.

För de nyanlända som har en bakgrund som företagare eller som vill starta ett eget företag i Sverige vill vi att det ska finnas möjlighet att som en del i etableringsplanen följa ett företagspar, som förutom svenskundervisning för blivande företagare även omfattar andra relevanta kurser. Vi menar att det generellt finns behov av att stimulera entreprenörer att första gången anställa en person, något som också skulle kunna vara till nytta för utlandsfödda företagare.

Vi socialdemokrater vill ha ett bättre mottagande i skolan av nyanlända elever och en ökad styrning av resurserna. Därför har vi i ett annat sammanhang föreslagit en lagstiftning om att kommunen ska vara skyldig att fördela resurser till olika skolenheter efter elevernas behov. Detta gäller inte endast resurser för individuella insatser för de enskilda eleverna, utan ska gälla på skolnivå. Principerna kan t.ex. utgå från skolans upptagningsområde eller skolans elevsammansättning. Kommunernas ansvar för att möjliggöra övergången från s.k. förberedelseklass till reguljär klass är

också något som behöver förtydligas. Äldre elever måste kunna få sina kunskaper validerade, och studiehandledning på det egna modersmålet måste kunna erbjudas för att ämneskunskaper ska kunna upprätthållas.

Förskolan spelar också en viktig roll, inte minst när det gäller yngre barns möjligheter att lära sig svenska från grunden. Vi vill avskaffa vårdnadsbidraget eftersom detta förlänger vägen till arbete och egen försörjning för många kvinnor och samtidigt utestänger deras barn från förskolan.

Vad som ovan anförts bör ges regeringen till känna, vilket innebär att vi tillstyrker motion A1 yrkandena 1–4 och lägger skrivelsen till handlingarna.

2. Företagande för utlandsfödda, punkt 3 (S)

av Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S) och Johan Andersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:A335 av Roza Güclü Hedin och Shadiye Heydari (båda S) och avslår motion

2010/11:A309 av Désirée Pethrus Engström (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Förutsättningarna för personer med utländsk bakgrund som bor i Sverige att starta och driva företag behöver förbättras. Det är viktigt att ta vara på alla människors resurser och kunskap. Nya idéer och ny potential skapar tillväxt och jobb i Sverige. Människor som kommer till Sverige från andra länder med ambitionen att starta eget ska kunna få bättre vägledning för detta. Det är bra även ur integrationssynpunkt. Kommunerna bör därför arbeta mer aktivt med dessa frågor.

Vad som ovan anförts bör ges regeringen till känna, vilket innebär att vi tillstyrker motion A335.

3. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011, punkt 7 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

7. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011

a) *Bemyndigande beträffande anslag 1:4*

Riksdagen avslår proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 1.

b) *Hemutrustningslån*

=Utskottet.

c) *Bemyndigande beträffande anslag 1:6*

=Utskottet.

d) *Bemyndigande beträffande anslag 3:1*

=Utskottet.

e) *Anvisning av anslag under utgiftsområde 13*

Anslaget anvisas enligt tabell under Ställningstagande nedan. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2010/11:A292 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD) och 2010/11:A374 av Ylva Johansson m.fl. (S, MP, V) samt avslår proposition 2010/11:1 utgiftsområde 13 punkt 5.

Ställningstagande

Liksom Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser jag att sfi-bonusen ska avskaffas och att regeringens system för etableringslotsar för nyanlända ska avvisas. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde minskas med totalt 544 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag på det sätt som föreslås i motion A374 (S, MP, V) och som framgår av tabellen nedan.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Reservantens förslag (SD)
1:1 Integrationsinsatser	127 905	-100 000
1:2 Kommunersättningar vid flyktigmottagande	4 510 283	= regeringen
1:3 Etableringsinsatser till vissa nyanlända invandrare	521 536	30 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	474 700	-474 000
1:5 Hemutrustningslån	8 519	= regeringen
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	24 000	= regeringen
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	93 500	= regeringen
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	26 918	= regeringen
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	240 239	= regeringen
Summa	6 027 600	-544 000

Vad som ovan anförts innebär att jag tillstyrker flerpartimotion A374 i denna del (S, MP, V) och motion A292 (SD) i de delar den sammanfaller med motion A374.

Särskilda yttranden

1. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011, punkt 7 (S, MP, V)

Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Andersson (S), Christina Höj Larsen (V) och Esabelle Dingizian (MP) anför:

Vi i Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet har i en gemensam vårmotion och i en gemensam regeringsplattform presenterat vår politik för en ny färdriktning för Sverige. I valet fick vare sig den borgerliga alliansen eller vi rödgröna egen majoritet i riksdagen. Den sittande regeringen har valt att fortsätta i minoritet. Vi har valt att fullfölja vårt åtagande mot de väljare som röstade rödgrönt och har därför lagt fram ett gemensamt alternativ till regeringens budgetförslag, baserat på våra vallöften.

Målet för vår politik är att Sverige ska vara ett jämlikt land. Ska målet kunna nås behöver fler möjligheter skapas. Barnens framtid ska inte avgöras av vad föräldrarna tjänar eller var man bor. Utbildning och trygghet ska vara för alla, så att vi kan utvecklas genom hela livet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras av diskriminering. Alla ska kunna förverkliga sina drömmar och utveckla sina förmågor.

Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige. Där tas all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja till vara. Där bryr vi oss om varandra och där kan man känna sig trygg. Engagemang och nyfikenhet förvandlas till nya idéer och växande företag, och därmed jobb och framtidstro. Så kan Sverige konkurrera med kunskap och förnyelse i en värld av ständigt tuffare internationell konkurrens. Ett jämlikt Sverige förutsätter ett jämställt Sverige. För att minska klyftorna mellan kvinnor och män behöver en rad strukturella reformer genomföras. De ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Att hålla samman Sverige är det viktigaste uppdraget för oss rödgröna partier.

I dag går utvecklingen i motsatt riktning. Unga möter stängda dörrar. Långtidsarbetslösheten biter sig fast på farligt höga nivåer. Svårt sjuka människor görs försäkringslösa. Klyftorna ökar, både mellan människor med höga och låga inkomster och mellan män och kvinnor. Den här utvecklingen är inte värdig ett välfärdsland som Sverige. På längre sikt hotar den förutsättningarna för jobb och ekonomisk utveckling.

Men det går att byta färdriktning. Det finns många företag som ropar efter arbetskraft, men inte hittar rätt kompetens – samtidigt som det finns många unga som inte vill något hellre än att jobba. Det finns stora investeringar som behöver göras i kollektivtrafik, järnvägar, bostäder, energieffektivisering och förnybar energi för att möta klimatutmaningen och göra Sverige till världsledande på grön omställning och miljöteknik – och

många positiva följd effekter i jobb och ekonomisk utveckling om vi tar vara på möjligheterna. Det finns mycket kreativitet, engagemang och framtidstro – bara alla får chansen att växa.

Ett långsiktigt hållbart Sverige är ett framgångsrikt Sverige där vi är beredda att ta ansvar. För ekonomin, för jobben, för skolan, vården och omsorgen. För trygghet i livets olika skeden, för miljön och för kommande generationer. För oss är öppna gränser en förutsättning för en ansvarsfull ekonomisk politik. En öppnare värld där människor ges möjlighet att söka arbete i andra länder och där solidaritet och rätten att söka skydd undan förföljelse är självklar.

Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. Reformerna ska bara genomföras om det statsfinansiella läget så tillåter. De budgetpolitiska målen ska ligga fast. Vi lovar att inte sänka skatterna på lånade pengar. Vi vill att regeringen tillsätter en jämlikhetskommission för att analysera skillnader i livsvillkor och föreslå förändringar för att öka den sociala rörligheten.

Ett modernt välfärdsland där jobben, miljön och minskade klyftor sätts först – det är vårt framtidsland.

Riksdagen har fattat beslut om att ramarna som återfinns i regeringens budgetproposition inte får överskridas. Däremot återstår frågan om hur anslagen inom ramarna ska fördelas.

Våra samlade utgifter på utgiftsområde 13 är lägre än i regeringens budgetproposition. En särskild bedömning måste göras i varje utskott där vi har lägre samlade utgifter än regeringen. Vår bedömning är att våra förslag på utgiftsområde 13 tydligt är en del av en samlad politik. Vi lägger därmed fram ett särskilt yttrande som redovisar vilken inriktning vi vill se på politiken inom utgiftsområdet.

I vår motion om utgiftsområde 13 beskriver vi i Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet vår politik inom området integration och jämställdhet. Vi anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde minskas med 544 000 000 kr på det sätt som framgår av vår motion A374 (S, MP, V) och av nedanstående tabell.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
1:1 Integrationsinsatser	127 905	-100 000
1:3 Etableringsinsatser till vissa nyanlända invandrare	521 536	30 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	474 700	-474 000
Summa		-544 000

Vi har följande kommentarer till våra anslagsförslag.

Att människor av olika skäl flyttar mellan länder är en naturlig process som både ställer naturliga krav på samhället och tillför nya erfarenheter och kunskaper. Anledningarna till att människor flyttar kan vara många och sammansatta. Det kan bl.a. handla om fattigdom, miljöförstöring, klimatförändring, krig, förtryck eller förföljelse i hemlandet.

Migrationen i världen ökar och Sverige är en del av den utvecklingen. Under de senaste 25 åren har antalet människor som flyttar till ett annat land i världen fördubblats och uppgår i dag till ca 200 miljoner. När människor flyttar sprids kunskap, nätverk växer och det uppstår nya möjligheter. Sverige är i sig ett tydligt exempel på att den kunskap, arbetskraft och mångfald som har kommit hit har haft stor betydelse för svensk tillväxt och utveckling. Men migration kan också innebära stora utmaningar, såväl för de människor som flyttar som för de länder de lämnar eller flyttar till.

Nyanlända invandrare är för oss tre partier en grupp som ska vara prioriterad och som ska få ta del av Arbetsförmedlingens breda utbud av insatser. Därför avvisar vi regeringens etableringslotsar för nyanlända, och i stället föreslår vi att 250 miljoner kronor fördelas till Arbetsförmedlingen för en bättre introduktion av denna grupp samtidigt som vi kraftfullt utökar resurserna för arbetsmarknadsutbildning, reguljär utbildning, validering och praktik. Dessutom vill vi att i princip alla nyanlända ska ha rätt till en individuell etableringsplan, och anslår 30 miljoner årligen till det. Språket är en nyckel för att nyanlända lättare ska få jobb. I stället för regeringens satsning på sfi-bonus vill vi göra en kvalitetssatsning på sfi, vilket redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Vi vill att alla kommuner ska göras skyldiga att ta emot flyktingar. Under mandatperioden vill vi också höja kommunersättningen vid flyktningmottagande med 130 miljoner kronor. Utöver dessa förslag har vi som reformambition att tillföra Diskrimineringsombudsmannen 10 miljoner kronor under mandatperioden.

Enligt vår mening är en stark generell välfärdspolitik med en aktiv arbetsmarknadspolitik och en fungerande arbetslinje viktiga förutsättningar för en god sammanhållning som också bidrar till ekonomisk tillväxt och ökat välstånd. Alla i vårt land ska ha möjlighet att utvecklas och förverkliga sin fulla potential, oavsett var man råkar vara född, vilket kön eller vilken hudfärg man har, vilken religion man tillhör eller var man är bosatt eller går i skola.

Till skillnad från Sverigedemokraterna ställer vi oss bakom och ansluter oss till väsentliga delar av de synsätt som ligger till grund för etableringsreformen. Men på vissa områden saknar vi redovisningar eller ställningstaganden som kan föra politiken vidare. Det gäller hur mottagningssystemet för asylsökande kan förbättras med fler kommuner som delar på det nationella ansvar som flyktningmottagandet utgör, hur i princip alla vuxna i arbetsför ålder kan inkluderas i ett nytt system för snabbare etablering på arbetsmarknaden, hur förutsättningarna för företagande bland utrikes födda

kan förbättras och hur förutsättningar kan skapas för att fler nyanlända, främst lite äldre elever, ska kunna fullfölja skolgång och gymnasium med goda resultat.

Vårt förslag till minskade anslag inom utgiftsområde 13 innebär följaktligen inte att vi vill dra ned på insatserna på området integration. Snarare innebär vårt förslag att medel tillförs andra utgiftsområden och därmed andra myndigheter och satsningar som vi tror gör större nytta för att nyanlända invandrare snabbare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

2. Anslag på utgiftsområde 13 för 2011, punkt 7 (SD)

Sven-Olof Sällström (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett Sverigevänligt parti. Vi har idémässigt låtit oss inspireras av såväl socialkonservatismen som delar av den svenska folkhemstanken. Syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonservativa idéer. Partiet låter sig av den anledningen inte enkelt placeras in på den klassiska vänster-högerskalan och tillhör därför inte heller något av de traditionella blocken. I riksdagen samarbetar vi med det eller de partier som ger oss bäst förutsättningar att genomföra vår politik.

I vår budgetmotion A292 presenterar vi i Sverigedemokraterna ett förslag till hur svensk välfärd kan återupprättas samtidigt som skatten sänks. I budgeten satsar Sverigedemokraterna, utöver regeringens satsningar, 17,1 miljarder kronor på välfärd inräknat 9,9 miljarder kronor på att våra pensionärer ska få mer i plånboken, 4,9 miljarder kronor till skola, vård och omsorg, 1,5 miljarder kronor för att stärka familjer och barn och 800 miljoner kronor till breda kommunala satsningar. Vi satsar även drygt 1,1 miljarder kronor på kriminalpolitiken. Vi stärker a-kassan och sjukpenningen och vi satsar 1 miljarder kronor på försvaret.

De styrande politikerna har under de senaste decennierna skapat ett samhälle med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrad välfärd. Klyftan mellan löntagare och pensionärer har ökat, samtidigt som den ekonomiska nedgången ytterligare försämrat många äldres livskvalitet. Försvaret har monterats ned, och den grova brottsligheten har under de senaste decennierna tillåtits breda ut sig med ökad otrygghet som följd. De gamla partiernas politik har för länge sedan passerat bäst-före-datum. Sverige behöver en ny, fräsch välfärds politik.

Sverigedemokraternas budget går i stort ut på att omfördela medel från den kostsamma invandringsspolitiken och det verkningslösa utvecklingsbiståndet till nödvändiga välfärds- och trygghets satsningar och utökad riktat bistånd till verkliga flyktingar i världen. Med vår politik förbättras levnadsvillkoren för våra äldre, när det gäller såväl ekonomi som livskvalitet. Sjukvården förstärks med utbildningsåtgärder och administrativt stöd. Skolan får resurser för en förbättrad arbetsmiljö för lärare och elever och utökade anslag för vuxenutbildning. För arbetstagarnas del förstärker vi de

skyddsnät som urholkats av alliansregeringen. Barnfamiljernas ekonomiska situation stärks, och extra stöd ges till studerande och ensamstående föräldrar.

Sverigedemokraterna tar över det ansvar för medborgarnas fysiska trygghet som alliansregeringen fått – men visat sig oförmögen att förvalta – genom att kraftigt förstärka rättsväsendet med utrymme för straffskärpningar, riktiga livstidsstraff och utvisning av utländska brottslingar. Sveriges gränsskydd och förmåga att försvara sig förstärks också kraftigt.

Sverigedemokraterna har i åtta punkter sammanfattat sina viktigaste satsningar. En av dessa är stärkta ersättningsnivåer i a-kassan och i sjukförsäkringen.

Grunden för välfärd och trygghet är arbete. Av den anledningen tar Sverigedemokraterna sikte mot full sysselsättning och vill samtidigt motverka såväl den borgerliga regeringens lönedumpningspolitik som vänsterkartellens bidragslinje. Sverigedemokraternas jobbskapande politik innebär framför allt satsningar på småföretagande, ökad matchning på arbetsmarknaden och forskning och utveckling. Även en mer ansvarsfull invandringspolitik är en viktig faktor för att klara sysselsättningen. Invandringen måste begränsas kraftigt för att inte fylla på det redan befintliga överutbudet av arbetskraft.

Med Sverigedemokraternas mer restriktiva invandringspolitik skapas dessutom ett reformutrymme redan första året genom en minskning av asyl- och anhöriginvandring med 90 %. Vi väljer också att lägga det i dag ineffektiva biståndet på en nivå motsvarande drygt 0,7 % av BNI – den nivå som rekommenderas av FN. Samtidigt effektiviserar vi biståndet genom att anslå en extra miljard kronor till FN:s flyktingorgan (UNHCR) och genom miljöinsatser i den fattigare delen av världen. På biståndssidan sparar vi 9,5 miljarder kronor under budgetåret. Sverigedemokraterna visar med denna budget att det går att genomföra välfärds- och trygghetsinsatser och samtidigt behålla jobbskatteavdraget – samtidigt som man gör ytterligare skattesänkningar, framför allt för pensionärer.

I motion A292 beskriver vi Sverigedemokrater vår politik inom området integration och jämställdhet. Som ett första steg mot ett mer jämställt och tryggare samhälle för Sveriges kvinnor och en jämställdhetspolitik baserad på vetenskap och sunt förnuft vill vi se en avveckling av det skattefinansierade stödet till genuspedagogik och annan verksamhet där staten med utgångspunkt i verklighetsfrånvända politiska teorier försöker experimentera med, eller ändra på, våra barns och ungdomars beteendemönster och könsidentitet.

Därtill vill vi ge ett utökat stöd till utsatta invandrarkvinnor genom en offensiv mot tvångs gifte och hedersrelaterat och religiöst förtryck. Vi kräver också en kraftig straffskärpning för kvinnofridskränkningar i form av människohandel, våldtäkt och kvinnomisshandel. Detta kombineras med förebyggande insatser och ökade resurser för ett värdigt omhändertagande av offren för dessa brott.

Som ett led i Sverigedemokraternas strävan efter en stärkt gemensam identitet ska också stöd till organisationer som syftar till att förstärka invandrarens ursprungskulturer nekas fortsatta bidrag.

Integrationspolitiskt eftersträvar Sverigedemokraterna assimilering, vilket betyder att det i första hand är invandrarna som ska anpassa sig, och förväntas anpassa sig, till det svenska samhället, inte tvärtom. De invandrare som väljer att flytta till Sverige ska således även förväntas vilja bli en del av samhället, varför sfi-bonus och andra liknande integrationsåtgärder blir överflödiga. Den ansvarsfullt bedrivna invandringspolitiken medför i övrigt väsentligt lägre kostnader för att hantera invandringen.

Vi Sverigedemokrater anser att de besparingsförslag inom området integration som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslår i sin motion A374 (S, MP, V) i stora delar motsvarar våra förslag till besparingar. Det gäller sfi-bonusen som även Sverigedemokraterna säger nej till. Liksom den rödgröna oppositionen vill vi inte heller anslå några medel för regeringens s.k. etableringslotsar.

Jag väljer därför att tillstyrka motion A374 (S, V, MP), även om den totalt sett innebär mindre besparingar på utgiftsområdet än Sverigedemokraternas egen motion A292.

När Sverigedemokraterna nu väljer att tillstyrka De rödgrönas motion skulle en majoritet ha kunnat uppstå för de besparingar som dessa partier har föreslagit, vilket skulle ha gjort det möjligt med satsningar på andra områden.

Jag kan dessvärre konstatera att Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet hellre avstår från att stödja sin egen politik än åstadkommer konkreta resultat med Sverigedemokraternas hjälp.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2010/11:1

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 13:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 700 000 000 kronor under perioden 2012-2014 (avsnitt 3.7.4).
2. Riksdagen godkänner att det under 2011 får tas upp lån i Riksgäldskontoret för det samlade behovet av hemutrustningslån intill ett belopp av 1 200 000 000 kronor (avsnitt 3.7.5).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:6 Från EU-budgeten finanserade insatser för integration av tredjelandsmedborgare besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 kronor under perioden 2012-2014 (avsnitt 3.7.6).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 240 000 000 kronor under 2012, högst 240 000 000 kronor under 2013 och högst 240 000 000 kronor under 2014 (avsnitt 5.7.1).
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning i propositionen.

Skrivelse 2009/10:233

Regeringens skrivelse 2009/10:233 Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2009/10:233

2010/11:A1 av Ylva Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad skyldighet för kommuner att kunna ta emot asylsökande och nyanlända flyktingar.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den nya etableringslagstiftningens inriktning och omfattning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utlandsfödda företagare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för förbättrad skolgång för nyanlända elever.

Skrivelse 2009/10:234

Regeringens skrivelse 2009/10:234 Redovisning av den särskilda jämställdhetssatsningen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Sf379 av Marie Granlund m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagreglera alla kommuners skyldighet att ta emot flyktingar och deras anhöriga.

2010/11:A245 av Roger Haddad (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en solidarisk flyktingintroduktion.

2010/11:A265 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka kännedom om ECRI.

2010/11:A271 av Amir Adan (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bibehållen ersättning för nyanlända invandrare som studerar.

2010/11:A292 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet 2 790 936 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2011 eller således 3 236 664 000 kr.

2010/11:A302 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mer sammanhållet perspektiv i integrationspolitiken.

2010/11:A309 av Désirée Pethrus Engström (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om information om företagande till nyanlända under deras introduktionstid.

2010/11:A335 av Roza Güclü Hedin och Shadiye Heydari (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka företagandet bland personer med utländsk bakgrund.

2010/11:A353 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder till stöd för traumatiserade och hemlösa flyktingbarn.

2010/11:A374 av Ylva Johansson m.fl. (S, MP, V):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen 2011 under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:1 Integrationsåtgärder	127 905	-100 000
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	521 536	30 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	474 700	-474 000
Summa:		-544 000

2010/11:A388 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla introduktionsprogrammen för nyanlända.

2010/11:A419 av Shadiye Heydari (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mentorer för invandrare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklad boendeinformation för invandrare.

BILAGA 2

Utskottets förslag till riksdagsbeslut om anslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (punkt 7)

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Utskottets förslag
1:1 Integrationsåtgärder	127 905
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 510 283
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	521 536
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	474 700
1:5 Hemutrustningslån	8 519
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	24 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	93 500
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	26 918
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	240 239
Summa för utgiftsområdet	6 027 600

BILAGA 3

Sammanställning av förslagen till medelsanvisning på anslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Av nedanstående tabell framgår utskottets och oppositionspartiernas förslag till fördelning på anslag inom utgiftsområde 13.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Utskottets förslag	S, MP, V	SD
1:1 Integrationsåtgärder	127 905	-100 000	-127 905
1:2 Kommunersättningar vid flykting- mottagande	4 510 283		-1 894 319
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	521 536	+30 000	-365 075
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invand- rare	474 700	-474 000	-474 700
1:5 Hemutrustningslån	8 519		-8 519
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredje- landsmedborgare	24 000		
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	93 500		-93 500
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	26 918		-26 918
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	240 239		+200 000
Summa för utgiftsområdet	6 027 600	-544 000	-2 790 936